

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Стратегічне оновлення та планування розвитку
Сергіївської територіальної громади до 2029 року**

Монографія

(за загальною редакцією д.е.н., професора Ковальова А.І.)

Київ

2025

УДК 338.244.47:3032.1(477.74) DOI: <https://doi.org/10.32680/978-617-8181-37-6>

JEL R11

*Рекомендовано Вченою радою Одеського національного економічного університету
(протокол № 8 від 25 червня 2024 року)*

Рецензенти:

Андрейченко А.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, права та управління бізнесом Одеського національного економічного університету

Балджи М.Д. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії та економіки підприємства Одеського державного аграрного університету.

Лайко О.І. – доктор економічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук в Україні».

Стратегічне оновлення та планування розвитку Сергіївської територіальної громади до 2029 року: монографія / [Карпов В.А., Корольова Т.С., Котова І.М., Носаченко О.А., Павлова Т.В., Тарасова К.І., Шевченко-Перепьолкіна Р.І., Сербіна А.А.]; за заг. ред. А.І. Ковальова. - Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2025. – 117 с.

ISBN 978-617-8181-37-6

DOI: <https://doi.org/10.32680/978-617-8181-37-6>

Монографія містить концептуальні положення забезпечення місцевого економічного розвитку територій, завдання щодо визначення пріоритетів розвитку громади, формування бюджету, забезпечення надання базових послуг її мешканцям, побудови ефективної системи управління ресурсами на прикладі Сергіївської територіальної громади. Розкрито особливості та умови застосування окремих інструментів забезпечення збалансованого розвитку Сергіївської територіальної громади Білгород-Дністровського району Одеської області.

Стратегія розглядається як плановий документ найвищого рівня в громаді, а отже, її реалізація вимагає зосередження відповідних ресурсів. Очікується спрямування зусиль владних структур, громадськості, наукових кіл на успішну реалізацію передбачених стратегією пріоритетів та заходів.

УДК 338.244.47:3032.1(477.74)

ISBN 978-617-8181-37-6

© Ковальов А.І., Карпов В.А., Корольова Т.С., Котова І.М., Носаченко О.А., Павлова Т.В., Тарасова К.І., Шевченко-Перепьолкіна Р.І., Сербіна А.А.

ЗМІСТ

ВСТУП		4
РОЗДІЛ 1.	ДІАГНОСТИКА ПОЧАТКОВИХ УМОВ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ (профіль ТГ)	8
1.1.	Загальні відомості про громаду	8
1.2.	Історія та національний склад громади	18
1.3.	Географічне розташування та природно-ресурсний потенціал	22
1.4.	Основні тенденції соціально-економічного розвитку	27
РОЗДІЛ 2.	ХАРАКТЕРИСТИКА КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ТА ОБМЕЖЕНЬ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ (SWOT-аналіз)	40
2.1.	Загальний SWOT – аналіз розвитку громади	40
2.2.	Сильні та слабкі сторони сучасного стану	41
2.3.	Можливості та загрози розвитку	44
2.4.	Рекомендації та заходи щодо усунення можливих ризиків та загроз розвитку громади	46
РОЗДІЛ 3.	БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО	49
3.1.	Бачення та місія громади. SMART-модель розвитку	49
3.2.	Пріоритетні напрями розвитку	51
РОЗДІЛ 4.	СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН ДІЙ (СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ЗА ПРІОРИТЕТАМИ)	54
4.1.	Гостинна громада (<i>розвиток санаторно-курортної та туристичної складових громади</i>)	54
4.2.	Конкурентоспроможна громада (<i>відновлення економіки, інвестицій, бізнес</i>)	60
4.3.	Ландшафтна громада (<i>зростання сільськогосподарського сектору</i>)	64
4.4.	Ресурсноєфективна громада (<i>енергозбереження, економічне використання природних ресурсів, санітарно-екологічний благоустрій громади</i>)	66
4.5.	Соціально розвинена громада (<i>соціальний захист та безпечні умови життєдіяльності мешканців громади</i>)	69
РОЗДІЛ 5.	МЕХАНІЗМ ТА ПРОЦЕДУРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ	72
5.1.	Основні елементи механізму реалізації Стратегії	72
5.2.	Моніторинг реалізації Стратегії	76
РОЗДІЛ 6.	СЦЕНАРІЇ ТА ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	79
6.1.	Можливі сценарії реалізації Стратегії	79
6.2.	Етапи реалізації Стратегії	83
6.3.	Напрями комплексного відновлення громади	86
РОЗДІЛ 7.	ІНДИКАТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		98
ДОДАТКИ		103

ВСТУП

Процес децентралізації влади, що розпочався в Україні у 2014 році, призвів до створення об'єднаних територіальних громад, які стали базовим елементом ефективної системи влади в Україні.

Перед Сергієвською територіальною громадою стоять чисельні завдання, серед яких основними є: визначення пріоритетів розвитку громади, формування бюджету громади, забезпечення надання базових послуг її мешканцям, побудова ефективної системи управління ресурсами та інші.

Громада повинна також ефективно відповідати й на зовнішні виклики, серед яких варто особливо виділити сучасне становище країни в умовах вторгнення РФ на її територію, а також підвищення у зв'язку з цим мобільності трудових ресурсів; посилення міжнародної конкуренції за інвестиції та природні ресурси.

Для вирішення поставлених завдань та відповіді на виклики сьогодення необхідно забезпечити середньо- та довгострокове планування розвитку територіальної громади.

Головним документом, відповідно до якого буде розвиватися громада, стає Стратегія соціально-економічного розвитку Сергіївської територіальної громади (ТГ) на 2023-2029 роки, яка розроблена на підставі програмних та стратегічних документів загальнодержавного та місцевого значення, законодавства України щодо реформування місцевого самоврядування та регіонального розвитку. Тому розробка та реалізація Стратегії розвитку Сергіївської ТГ здійснюється на основі використання системи взаємопов'язаних документів:

- законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» (№ 280/97-ВР від 21 травня 1997р.), «Про місцеві державні адміністрації» (№ 586-XIV від 09 квітня 1999р.), «Про засади державної регіональної політики» (№ 156-VIII від 05 лютого 2015р.), «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (№ 1602-III від 23 березня

2000р.), «Про стимулювання розвитку регіонів» (№ 2850-IV від 08 вересня 2005р.), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (№ 157-VIII від 05 лютого 2015р.);

- Закону України про внесення змін до Закону України «Про засади державної регіональної політики» (№ 5323 від 01 квітня 2021р., у редакції 2023р.);

- постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» (№ 932 від 11 листопада 2015р.); «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» (№ 695 від 05 серпня 2020р.); «Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них» (№ 1159 від 14 жовтня 2022р.); «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів» (№ 816 від 04 серпня 2023 р.);

- наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації» (№ 79 від 31 березня 2016р.);

- розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» (№ 333-р від 01 квітня 2014р.);

- рішення Одеської обласної ради «Про затвердження Стратегії розвитку Одеської області на період 2021-2027 років (№1228-VII від 03 березня 2020р.).

Мета Стратегічного оновлення та планування розвитку Сергіївської територіальної громади до 2029 року полягає у правильному виборі основних завдань і розстановці основних пріоритетів економічного і соціального розвитку території та її потенційних можливостей, що обумовлює налагодження взаємодії між представниками влади, громади та бізнесу для вирішення спільних проблем мешканців усіх населених пунктів, які увійшли до складу об'єднаної територіальної громади, виконуючи завдання економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та якості життя у громаді завдяки ефективному використанню ресурсів.

Стратегічне оновлення та планування розвитку Сергіївської територіальної громади до 2029 року сфокусовано на перетворенні громади на конкурентоздатну територію комфортного проживання, де створено належні умови для всебічного та гармонійного розвитку людини, громаду з наданням якісних адміністративних послуг, у якій є можливість знайти цікаву та добре оплачувану роботу, громаду із унікальною історико-культурною спадщиною та національними традиціями українського народу.

Залучення широкого кола громадян до створення Стратегічного оновлення та планування розвитку Сергіївської територіальної громади до 2029 року дозволить ідентифікувати проблеми та знайти реальні шляхи їх вирішення, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю, владою та бізнесом. При цьому, однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади.

Обґрунтування положень Стратегічного оновлення та планування розвитку Сергіївської територіальної громади здійснено на основі статистичних показників України, Одеської області, Білгород-Дністровського району, Сергіївської територіальної громади та аналітичній і оперативній інформації управлінь та відділів обласної адміністрації, на основі використання чинних указів Президента України, законодавчих і нормативних

актів Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, місцевих органів влади з урахуванням міжнародних правових актів і міжнародних угод, результатів аналітичних досліджень і прогностичних розрахунків, пропозицій залучених експертів.

Фінансування заходів та проєктів Стратегічного оновлення та планування розвитку Сергіївської територіальної громади передбачається за рахунок: міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам; фінансових ресурсів суб'єктів регіональної політики, державних та приватних партнерів, об'єднаних на принципах державно-приватного партнерства, міжнародних інституцій; капітальних видатків державного бюджету; державних цільових програм, у тому числі програм подолання депресивності територій; угод щодо регіонального розвитку; програм і заходів, включаючи інвестиційні програми (проєкти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку.

В основу Стратегії покладені наступні принципи: *конституційність та законність; партнерство та співробітництво; прозорість та передбачуваність; історична спадкоємність; сталий розвиток.*

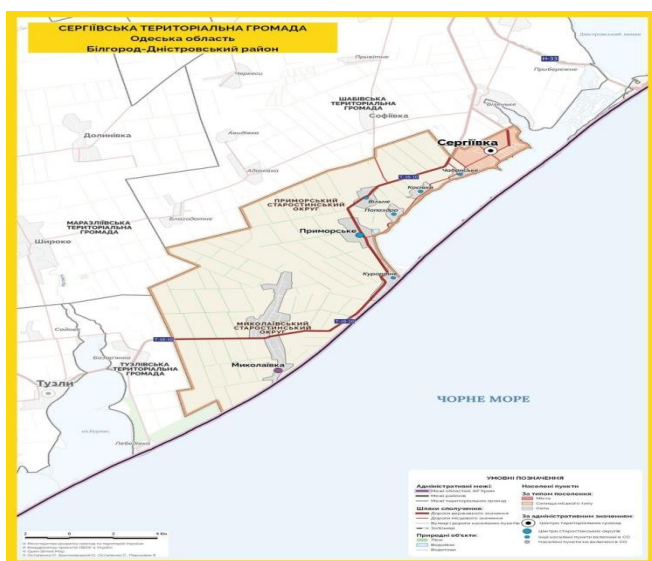
Особливу увагу приділено можливості активної участі Сергіївської ТГ у підготовці та реалізації регіональної та національної середньострокової програми «SMART-спеціалізація», дія якої передбачена на період 2023-2029рр.

У процесі розробки Стратегічного оновлення та планування розвитку Сергіївської територіальної громади до 2029р. фахівці Одеського національного економічного університету здійснювали методичне забезпечення, експертний аналіз даних і результатів досліджень, отриманих під час здійснення процесу планування, забезпечували надання консультаційних послуг з питань, які належать до усіх аспектів стратегічного планування та розвитку громади.

РОЗДІЛ 1. ДІАГНОСТИКА ПОЧАТКОВИХ УМОВ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ (профіль ТГ)

1.1. Загальні відомості про громаду

Сергіївська територіальна громада – територіальна

громада Білгород-Дністровського району Одеської області. Утворена згідно до Закону України від 05.02.2015 року № 157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад», розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 року № 623-р «Про затвердження перспективного

плану формування територій громад Одеської області», а також Постанови Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17.07.2020 року №807-IX в рамках адміністративно-територіальної реформи в Україні. Територіальна громада має єдиний представницький орган – Сергіївську селищну раду Білгород-Дністровського району Одеської області. Перші вибори відбулися 25 жовтня 2020 року. У табл. 1.1 наведено загальні дані про громаду.

Таблиця 1.1

Загальні дані Сергіївської територіальної громади

Загальна площа території місцевої ради (км ²)	Загальна чисельність населення, осіб	Відстань до м. Одеса автошляхами, км
148,6773	8541, з них працездатного віку – 6210	82,3

Джерело: Паспорт Сергіївської селищної територіальної громади <https://sergiivka-gromada.gov.ua/pro-gromadu-12-48-29-09-06-2021/> ВІДОМОСТІ про зареєстрованих осіб у Сергіївській територіальній громаді станом на 04.08.2023 року

Кількість населених пунктів: 8.

Адміністративний центр громади: селище міського типу Сергіївка.

Утворена: 2020 р. (в результаті об'єднання Сергіївської селищної ради із Миколаївською і Приморською сільськими радами).

Крім Сергіївки до складу громади входять 7 сіл:

- Вільне
- Косівка
- Курортне
- Миколаївка
- Попаздра
- Приморське
- Чабанське

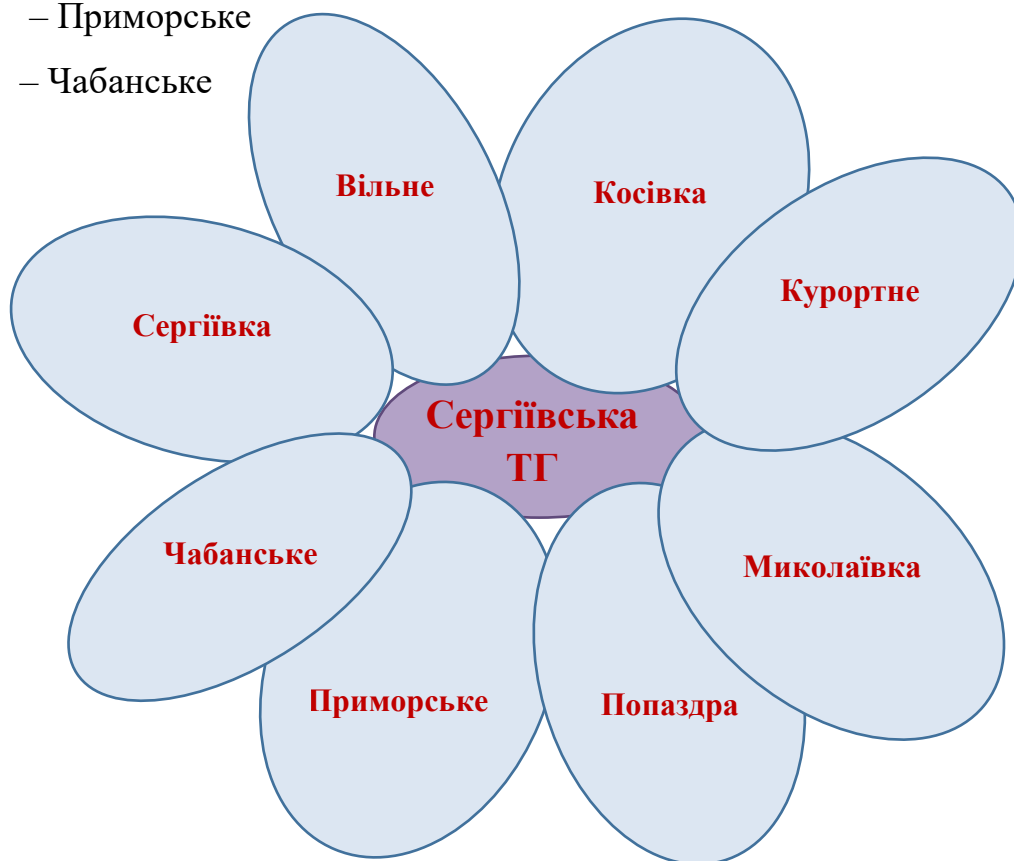
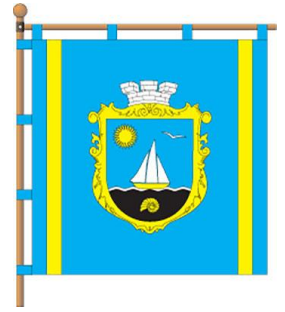

Рис.1.1 Склад Сергіївської територіальної громади

Відстань від адміністративного центру до м. Білгород-Дністровський автошляхами – 21,8 км. Найближча залізнична станція Білгород-

Дністровський, відстань до станції 25 км. Громада має вихід до лиману та Чорного моря.

Сергіївка – селище в Білгород-Дністровському районі Одеської області України, адміністративний центр Сергіївської селищної громади. Знаходиться в центральній частині Одеської області. Селище лежить на березі невеликого та мілкого Будацького лиману, який вузькою піщаною смугою відокремлений від Чорного моря.

Засноване у 1889 році. Площа 6,39 км². Населення становить 5267 осіб,

**Церква Свято-Преподобного
Сергія Радонезького**

з них чоловіків - 2221 (42%), жінок – 2427 (46%), дітей до 14 років 455 (9%), дітей 14-18 років 162 (3%) (на 04.08.2023р.). Поштовий індекс – 67780. Телефонний код – 4849. При дзвінках у межах України: 04849. При дзвінках з інших країн: +380 4849 (номер абонента 5 цифр).

Перша згадка про поселення Шаболат-Сергіївка, яке налічувало 15 дворів прихожан, відноситься до 1889 року. Урочище Шаболат-Сергіївка було розташовано в південно-східній частині нинішньої території курорту, в районі підсобного господарства і котельні, і тягнулося до території дитячого оздоровчого табору «Медик-1». Проживало в ньому 40 сімейств, чоловічої статі 109 осіб. Перша грязелікарня на березі Шаболатського лиману була побудована в селі Будаки (нині Приморське) в 1895 році.

Початок вивчення Будацького (Шаболатського) лиману – джерела основних лікувальних факторів курорту – було покладено в кінці XIX століття членами Одеського наукового товариства курортологів. У 1887 році О. А. Веригу вперше визначив фізико-хімічні властивості ропи та грязі лиману.

У 1921 р. Аккембецький поміщик Акулич будує в Новій Сергіївці, яка має на той час близько 40 вілл, сезонну грязелікарню, чим було покладено початок розвитку дачного селища Сергіївка як курорту.

28 червня 1940 році Південна Бессарабія була приєднана до України і проіснувала до 1956 року як окрема Ізмаїльська область. Курорт Сергіївка виявився на території України. Зважаючи на відсутність приморських здравниць в Молдавській РСР, курорт Сергіївка було вирішено передати

Міст через лиман в с. Сергіївка

останній. У 1956 році Ізмаїльська область ліквідується і територія курорту Сергіївка переходить з Лиманського району Ізмаїльської

області до Білгород-Дністровського району Одеської області. У 1959 році виявлено мінеральну питну воду (свердловина № 2 типу «Куяльник № 4»).

Після експериментальних досліджень Ф. П. Амбросом (Кишинівський медінститут) була рекомендована для лікування запальних захворювань шлунка. У 1972 році був зданий в експлуатацію пішохідно-транспортний міст через лиман довжиною понад 1200 метрів, який з'єднав материковий берег з морською косою. Курорт Сергіївка стає основним і єдиним приморським курортом Молдови, що володіє високою ефективністю лікування завдяки унікальним природним лікувальним факторам.

З огляду на всезростаючу потребу в курорті, урядом Молдавії намічається з 1972 р. розробка і будівництво об'єктів по забезпеченню курорту прісною водою, створюється проект з будівництва водозбору і водогону Паланка – Сергіївка та водозбору в районі села Софіївка. Для забезпечення кваліфікованими кадрами здравниць курорту та інших організацій розширюється будівництво житлових будинків. Для забезпечення електроенергією з перспективою на забудову починається будівництво нової лінії електропередачі потужністю понад 8 тис. кВт/год на добу.

У зв'язку з відсутністю свіжих випадків захворювання на кістковий туберкульоз серед населення Молдавської РСР, в 1976 році кістково-туберкульозний санаторій перепрофілюється в дитячий санаторій «Сергіївка» для лікування запальних захворювань органів дихання [28].

У селище ведуть лише автомобільні дороги. Відстань від Сергіївки автошляхами до м. Білгород-Дністровського – 21,8 км, до Одеси – 82,3 км. Найближча залізнична станція – Білгород-Дністровський, відстань до станції 25 км.

Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 8 жовтня.

Вільне – село Сергіївської селищної громади Білгород-Дністровського району Одеської області в Україні. Початкова назва – Каторга. Засноване у 1905 році. Площа 2,10 км². Населення становить 275 осіб, з них чоловіків – 127 (46%), жінок – 124 (45%), дітей до 14 років – 14 (5%), дітей 14-18 – років 9 (3%) (на 04.08.2023р.). Поштовий індекс – 67796. Телефонний код – 4849.

Панорама на с. Вільне з с. Попаздра

Через село проходить транспортний маршрут Затока – Базар'янка – Татарбунари. Транспортний маршрут, який поєднує більшу частину населених пунктів громади, завдяки проекту «Велике будівництво» має гарне асфальтове покриття до крайнього населеного пункту Миколаївка. Але безпосередньо в с. Вільне стан вуличного покриття майже відсутній. Відстань від Вільного до Білгород-Дністровського 23 км, до Одеси 117 км. Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 7 листопада.

Косівка – село Сергіївської селищної громади Білгород-Дністровського району Одеської області в Україні. Засноване татарами у XV віці. Площа 1,09 км². Населення становить 192 особи, з них чоловіків – 85 (44%), жінок – 87 (45%), дітей до

Від на с.Косівку з морської коси

14 років – 14 (7%), дітей 14-18 років – 6 (3%) (на 04.08.2023р.). Поштовий індекс – 67797. Телефонний код – 4849.

Косівка є типовим бессарабським селищем, розташованим у тій частині Бессарабії, де етнічну більшість населення становлять українці. Тому більшість населення села – українці. До другої світової війни в Косівці мешкало 80 % українців і 20 % росіян. Після війни до села приїхало багато молдаван у зв'язку з будівництвом санаторіїв у Сергіївці Молдавською РСР. Косівка має дуже вигідне географічне положення. Розташована вона на березі Будацького лиману, який колись мав з'єднання з морем і можна було човном вийти з лиману в море. У ранні радянські часи в Косівці існував рибколгосп, який мав свої моторні човни «магуни», на яких рибалки виходили в море і ловили рибу. Після того, як у зв'язку з будівельними роботами в Сергіївці зникло з'єднання лиману з морем, рибколгосп припинив вилов риби.

Грязі цього лиману лікують від багатьох хворіб і використовуються в санаторіях Сергіївки. Лиманська вода – солоні і також має лікувальні властивості. З Косівки до моря можна дістатися моторним човном через лиман або наземним транспортом через Сергіївку або Курортне. Асфальтова дорога (траса) обходить Косівку на відстані понад одного кілометра.

В селі є медпункт, бібліотека, Церква євангельських християн-баптистів (збудована у 1931 р.), водопровід від власної 100-метрової свердловини, вода з якої має лікувальні властивості, та магазин.

Відстань від Косівки до Білгород-Дністровського 22 км по прямій, до Одеси – 110 км.

Косівка має автобусне сполучення з містом Білгород-Дністровським та селищами: Шабо, Біленьке, Сергіївка, Чабанське (автобус «Попаздра – Білгород-Дністровський»).

До Косівки можна доїхати з Одеси – мікроавтобусом «Одеса – Сергіївка» (відходить від Одеського залізничного вокзалу), потім із Сергіївки

до Косівки автобусом або таксі; з Білгород-Дністровського – автобусом «Білгород-Дністровський – Попаздра» (їде через Косівку).

Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 14 ЖОВТНЯ.

Рекреаційна зона на Будацькій косі

Курортне – село Сергіївської селищної громади Білгород-Дністровського району Одеської області в Україні. Засноване у 1905 році. До 14.11.1945 року мало назву – Будаки-Кордон. Площа 1,42 км². Населення становить 638 особи, з них чоловіків – 268 (42%), жінок – 306 (48%), дітей до 14 років – 43

(7%), дітей 14-18 років – 21 (3%) (на 04.08.2023р.). Поштовий індекс – 67793. Телефонний код – 4849.

Курортне розташоване на стрілці Чорного моря і Шаболатського лиману, у начала Будацької коси, на високому обриві, з якого відкриваються мальовничі пейзажі. Лиман відділений від моря косою, знаходиться одразу біля центрального пляжу. Головна перевага зони відпочинку Курортне в Одеській області – це піщані пляжі і чисте море. По суті це один широкий протяжний пляж, який плавно переходить в Будацьку косу. Тут практично немає медуз і водоростей, тому на відпочинок в Курортне можна везти навіть маленьких дітей. Пляжі покриває білий пісок.

При цьому пансіонати і бази відпочинку Курортного знаходяться як у самому селі, так і прямо на пляжі всього за декілька десятків метрів від моря. Умови – від економ-класу до номерів люкс, на деяких базах є охорона. Деякі пансіонати і бази відпочинку в Курортному, наприклад «Маяк», працюють цілий рік. У селі є розвинена інфраструктура: магазини, кафе, бари, аптеки, сувенірні лавки. У центрі є продуктовий і промтоварний ринки. На пляжі є водяні скутери. Лиман відділений від моря косою, знаходиться одразу біля центрального пляжу.

Приїжджі відзначають наявність бессарабських вин в місцевих магазинах. Ціни практично не завищені, тому відпочинок в Курортному можна назвати недорогим або бюджетним. У селі немає банкоматів і терміналів, тому рекомендується приїжджати з готівкою.

Доїхати від Одеси до Курортного можна менш ніж за дві години, слідуючи через населені пункти Затока та Приморське, як на приватних маршрутках і автобусах, так і на муніципальному транспорті. Залізничної станції в селі немає. Автомобільний транспорт є основним транспортом в селі.

Відстань від Курортного до Білгород-Дністровського 50 км, до Одеси приблизно 94 км.

Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 21 листопада.

Миколаївка – село

Сергіївської селищної громади Білгород-Дністровського району Одеської області, розташоване на березі Чорного моря в 20 кілометрах на північний захід від Сергіївки. Засноване у 1824 році. Площа 7,80 км². Населення становить

1132 осіб, з них чоловіків – 475 (42%), жінок – 522 (46%), дітей до 14 років – 94 (8%), дітей 14-18 років – 36 (3%) (на 04.08.2023р.). Поштовий індекс – 67794. Телефонний код – 4849.

Відстань від Миколаївки до Білгород-Дністровського 40 км, до Одеси приблизно 110 км.

Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 22 травня.

Свято-Миколаївська церква

Попаздра. Будацький лиман

Попаздра - село Сергіївської селищної громади Білгород-Дністровського району Одеської області. Засноване у 1824 році. Площа 1,84 км². Населення за переписом 2001 року становило 121 особу, з них чоловіків - 60 (50%), жінок – 46 (38%), дітей до 14 років 4 (3%), дітей 14-18 років 9 (3%) (на 04.08.2023р.).

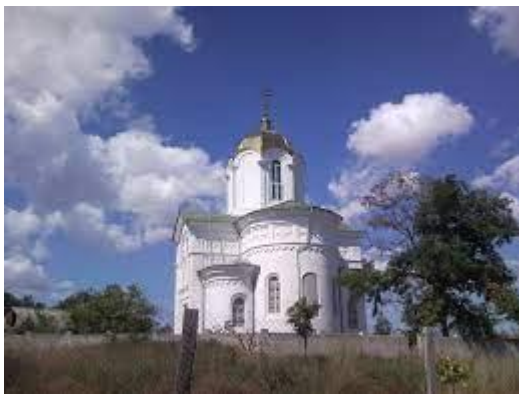
Поштовий індекс – 67787. Телефонний код – 4849. Назва села, за словами місцевих жителів, походить від слова ПОП (від румунського РОРА (священик). Дехто стверджує, що в цьому селі проживав священик, який був зухвало пограбований.

У селі знаходиться дитячий санаторій «Далекий». Тут виявлено джерело сірководневої води, близької за своїми властивостями до мацестинської.

Найближчі до села Попаздра населенні пункти: Вільне – 1 км 695 м, Приморське – 2 км 118 м, Косівка – 2 км 211 м.

Відстань від Попаздри до Білгород-Дністровського 22 км, до Одеси 90 км.

Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 7 листопада.

Свято-Преображенський собор

Приморське – село Сергіївської селищної громади Білгород-Дністровського району Одеської області в Україні. Засновано у 1815 році. Стара назва села походить від тур. *Vısak*, що означає «кут», «закуток». Село розташоване на березі Будацького лиману. У середині ХХ ст. до села було приєднане с. Нове Поле (до

14.11.1945 *Нейфель*).

Станом на 1886 рік у селі, центрі Будацької волості Аккерманського повіту Бессарабської губернії, мешкало 276 осіб, існували православна церква, паровий млин, лавка, купальня та ресторан.

Площа 3,72 км². Населення становить 798 осіб, з них чоловіків – 337 (42%), жінок – 389 (49%), дітей до 14 років – 43 (5%), дітей 14-18 років – 29 (4%) (на 04.08.2023р.). Поштовий індекс – 67792. Телефонний код – 4849.

Приморське має унікальне місцезнаходження – курорт оточений різними екосистемами. Зі сходу, де бриз з боку чорноморської бухти, на півночі розташоване озеро-лиман Сасик (Кундук) площею 210 м², з південного

Пляжи Приморського

боку – болотиста місцевість дельти Дунаю, а на заході – посушливий степ. Степова місцевість Приморського відрізняється великою кількістю солончаків та лиманів, що насичує повітря морською сіллю та ароматом степових трав.

Автомобільний транспорт є основним транспортом в селі. Доїхати від Одеси до Приморського можна менш ніж за дві години, слідуючи через населений пункт Затока. Відстань від райцентру до населеного пункту Приморське становить 26 кілометрів по прямій (довжина маршруту автомобільними дорогами може бути більшою), до Одеси 95 км.

Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 24 серпня.

Село Чабанське

Чабанське – село Сергіївської селищної громади. Засноване у 1905 році, до 1945 р. мало назву Чабан-Бунар. Площа 0,44 км². Населення становить 118 осіб, з них чоловіків - 53 (45%), жінок – 54 (46%), дітей до 14 років 7 (6%), дітей 14-18 років 3 (3%) (на 04.08.2023р.). Поштовий індекс – 67781. Телефонний код – 4849.

У села є вихід до Будацького лиману. На сільськогосподарській землі є родючі чорноземи. Відстань від Чабанського до Білгород-Дністровського 21 км по прямій (довжина маршруту автомобільними дорогами може бути більшою), до Одеси 86 км.

Згідно історичних традицій День селища щорічно відзначається 21 листопада.

1.2. Історія та національний склад громади

Історія поселень Сергіївської територіальної громади налічує багато тисячоліть і сягає корінням у доісторичні часи.

В античні часи, залучені вигідним географічним розташуванням Північного Причорномор'я, тут селилися торговці з Греції, які заклали у 600 році до н.е. місто Тира (грец. Τύρας). Тирас – так греки називали сучасний Дністер, а місто знаходилося на місці сьогоденішнього Білгород-Дністровського, поблизу якого знаходиться Сергіївка.

Після падіння Римської імперії (27 р. до н.е. – 476 р. н.е.) в ці місця почали переселятися римляни, яких витісняли готи. Вони стали сусідами з

грекомовними племенами, що осіли задовго до цього. Починаючи з X століття, через Північне Причорномор'я починають переміщатися із заходу на південь племена готів, степових народів та слов'ян. Саме з цього часу йде відлік слов'янської епохи тутешніх місць. Правління Київської Русі (882-972 рр.) змінюється контролем Візантійської Імперії (973-1186 рр.), потім тут з'являється Королівство Булгар-Калахія (держава болгарських і валахських румунів (1186-1224 рр.), яких витісняють кримські татари та ногайці (1224-1328 рр.).

З приходом на ці землі ногайських татар Північне Причорномор'я стало називатися Буджак (Вусак), що в перекладі з тюркської означає «кут з краю землі», область на півдні України між гирлами Дунаю, Дністра та Чорним морем – мається на увазі кутова територія в прикордонній зоні, адже якщо подивитися на географічну карту, то місце між Дністром, Дунаєм та Чорним морем має форму кута.

З того часу ногайські татари стали буджацькими, а Дністровському лиману та урочищу (від слова «уречися», народна назва будь-якого географічного об'єкта чи орієнтира, про який домовилися люди) неподалік від нього (саме там і розташована Сергіївка) вони дали ім'я Шаболат (Шаболацький).

З 1230 по 1408 р. Буджак входив до князівства Валахії – румунської держави, створеною воєводою Басарабом I (1310/1319 – 1352 рр.). В період повної перемоги династії Басарабів над татарами у Буджаку Північне Причорномор'я отримало нове ім'я – Бессарабія, саме так, з невеликою правкою, Бессарабія, ми знаємо цю місцевість сьогодні. У період 1408-1484 р.р. Бессарабія була у володінні молдавських князів.

Така насичена, схожа на калейдоскоп, зміна племен і держав на цій території стала причиною появи строкатого багатонаціонального населення, яке, в основному, уживалося між собою більш-менш мирно. Греки та генуезці розвивали торгівлю, виноградарство та виноробство, будували дороги, порти, міста та фортеці. Але неодноразові набіги турків на цю ласу з географічної,

економічної та кліматичної точки зору ділянку морського узбережжя закінчилися повним підпорядкуванням Буджака імперією Османа в 1484 році, панування якої тривало до середини XVIII століття. Основні міста Аккерман (Білгород) та Кілія, захоплені османами у 1484 р. Решта Буджаку була завойована османами у 1538 р. Тоді кримський хан розселив тут кілька татарських родів, що кочували по Буджаку і часто нападали на Поділля. Формально буджацькі татари підпорядковувалися кримському ханові як васалові султана. Хан надсилав до Буджаку своїх намісників, але переважно татари були фактично незалежні.

Опором турків стала Біла Фортеця - Акерман, ім'я, яке місто носило до 1948 року, коли отримало сучасну назву Білгород-Дністровський.

Біла Фортеця - Акерман

Наприкінці XVIII століття, в 1788 році, на карті Російської Імперії після звільнення Бессарабії та Акермана від турків з'явився населений пункт Шаба (скорочено від Шаболат). І з цього року розпочинається

історія сучасних виноробних, а згодом і курортних місць.

Тільки після остаточного звільнення Бессарабії від турецьких орд на початку XIX століття Шаба починає оживати як виноробний край знову. Тут селилися біженці та переселенці з різних регіонів Російської імперії (росіяни, українці, євреї), що становили незаможні верстви населення.

З метою культурного освоєння цих унікальних родючих земель та зразкового ведення виноградарства, виноробства та садівництва Царський

уряд Російської Імперії вирішує розмістити тут колонії переселенців зі Швейцарії на дуже вигідних умовах.

Першим приїхав Луї Венсан Тардан і заснував колонію, а потім протягом кількох десятиліть до Шабу переїхали й інші французькі родини зі Швейцарії та Лотарингії, що відклало свій відбиток на назві селища, яке вже набуло статусу посади (передмістя великого міста, в даному випадку Акерман). Шабó – так із французьким акцентом вимовляли назву посада іноземці, слов'яни продовжували говорити «Шаба».

Обидві назви фігурували нарівні, але час вибрав варіант французьких колоністів, що й закріплено на сучасній географічній карті.

Трохи згодом тут з'явилися і німецькі переселенці. Іноземці завозили цінні сорти винограду, розводили нові з урахуванням кліматичних особливостей, виноградарство розвивалося бурхливими темпами через близькість величезного ринку збуту та постійного зв'язку з промислово-торгівельним центром – Одесою.

Наприкінці XIX століття, у 1889 році, спадкоємці Луї Тардана, багаті землевласники та меценати, збудували невелику пристань на північному мисі Шаболацького лиману, дачні будинки на узбережжі та приймали знайомих, які прибували сюди паровими катерами, що курсували між Акерманом та Овідіополем. Селище назвали Шаболат-Сергіївка, воно розташовувалося на південному сході посади Шаба, на місці урочища Нова Сергіївка (село Сергіївка існувало ще з 1816 року, коли в цих місцях стали селитися перші переселенці з далеких губерній).

У 1891 році тут побували: поетеса Лариса Косач (псевдонім Леся Українка), котра страждала з дитинства на кістковий туберкульоз; відомий одеський бібліограф Микола Комаров, з дочками якого була дружна Леся; видатний композитор Микола Лисенко. Восени того ж року на зборі винограду під Акерманом працював молодий письменник-початківець Олексій Пешков, який пізніше став відомим усьому світу як Максим Горький.

Дачники відпочивали та лікувалися віном, прогулянками на свіжому повітрі та грязями лиману, про лікувальні властивості яких вже було на той час відомо, оскільки Одеське Товариство курортологів зайнялося вивченням цього питання. А одеський хімік Олександр Андрійович Вериго – засновник стереохімії, організатор у 1889 р. першої у Росії станції для аналізу споживчих продуктів та боротьби з їх фальсифікацією, встановив склад ропи та грязі з лиману.

1.3. Географічне розташування та природно-ресурсний потенціал

Місцевість, на якій розташована Сергіївська територіальна громада, носить назву Північного Причорномор'я. Так в історичній літературі визначається дана місцевість – територія між Дунаєм, Дністром і Чорним

Будацька коса в Сергіївці

море. Про поважний вік Північного Причорномор'я дізналися вчені-археологи, що розкопали тут залишки поселень (імовірно, одного з різновидів скіфських) IV-III століть до нашої ери (бронзовий вік).

Цих поселень виявилося два: одне на північно-східній околиці

лиману, і правим берегом цієї ж затоки, інше – на схід від села на косі, що відокремлює Будацький лиман від моря.

Будацький лиман (Шаболацьке озеро) відокремлений від Чорного моря низьким (1-3 м) і вузьким (100-130 м) піщано-черепашковим пересипом. З морем він поєднується тільки каналом, а з Дністровським лиманом численними штучними протоками (для пропуску кефалі). Довжина – 17 км, ширина – 1-1,1 км, максимальна ширина – 2,7 км, площа – 30 км², середня глибина – 1,1 м, максимальна – більш 2 м. Північні берега високі (25-30 м), розчленовані ярами. Містами вздовж берега тягнуться піщані коси. За хімічним складом вода близька до морської, середня солоність 12-15%, максимальна – 20%. Дно вкрите мулами, у прибережній частині піщане. Товщина лікувальних грязей 0,3-0,8 м, запаси їх становлять 3500 тис.м². Східна, опріснена частина лиману заросла очеретом. В лимані водяться бички, утворене кефалеве господарство. На південному березі сильно розвинена рекреація. За лиманом, по всій його протяжності, через особливості тутешніх морських течій, під час сезону штормів за багато століть вода намила пересип (піщану косу), яка і відокремлює лиман від відкритого моря. Місцевий пляж розташовується саме на піщаній косі та його віддаленість майже на 2-2,5 км від курортної інфраструктури робить його особливо чистим та безпечним для морського відпочинку.

Віддаленість пляжу не лякає відпочиваючих. По-перше, раніше через лиман на косу і назад курсували катери з п'яти причалів, збудованих уздовж усієї Сергіївки та піщаної коси. Планується відновити їх діяльність у найближчому майбутньому. А по-друге, є пішохідна-транспортний міст, по якому раніше перевозив усіх бажаючих електромобіль. Але, в основному, всі відпочиваючі, за рідкісними винятками, ходять тут пішки, вбираючи дорогою на пляж безцінні багатства чудового та унікального природного кліматичного курорту. Тому міст на пляж через лиман винахідливі курортники назвали «1 КМ ЗДОРОВ'Я».

За 1,5 кілометри на південь від села було виявлено курган – стародавнє поховання, відоме як «Біла гробниця» (по-турецьки – Ак-кембет, що й дало назву невеликому селу та затоці в північній частині Шаболаського лиману). Ще курган відомий під назвою «Попова могила».

Реєстр унікальних особливостей курорту Сергіївка зрештою виглядає так:

- Глибина лиману складає в середньому близько 1 м, тому влітку вода прогрівається до +28–33°C.
- Така висока температура сприяла високій мінералізації води та грязі.
- За складом вода лиману є хлоридо-гідрокарбонатно-натрієвою та має високу мінералізацію (близько 30%). Цікаво відзначити, що спочатку, в 1887 році, цей показник був 18-21,4%, але в 1904 Буджак вразила неймовірна посуха, лиман майже висох. Повторні аналізи грязі показали, що концентрація солі становила вже 28%. Оцінки радіоактивності, що проводилися при цьому, констатували нормальний рівень радіації.
- Під лиманом сформувалися пласти підземних вод, які за складом близькі до мінеральних вод Миргороду та Куяльника та підходять для лікування захворювань травної системи.
- Найголовніший бальнеологічний місцевий ресурс – грязь мулу, що має характерний антрацитовий колір, сірководневий, з домішкою аміачного, запах, володіє високими пластичністю та теплоємністю. Грязь складається з трьох головних інгредієнтів: кристалічного дрібнозернистого кальцієвого скелета, колоїдних частинок (сульфіт заліза, глинисті частинки, органічні речовини) та сольового розчину, що заповнює проміжки між твердими частинками та пронизливим колоїдним гелем. Цей комплекс має лужну рН, що дорівнює 8,2.

Виходячи із того, що збереження і розвиток територій та об'єктів природно-заповідного фонду України є одним із пріоритетних напрямів державної політики у галузі охорони

навколишнього природного середовища, та з метою збереження природних ресурсів, генетичного фонду тваринного і рослинного світу, унікальних ландшафтів і природних об'єктів як національного надбання народу України на території громади у с. Сергіївка створено парк-пам'ятник садово-паркового мистецтва місцевого значення загальною площею 18 га. Він був створений згідно Указу Президента України № 362/93 від 08.09.1993р. «Про збереження і розвиток природно-заповідного фонду України» [3], а також згідно рішення Одеської обласної ради народних депутатів № 496-XXI від 01.10.1993 року «Про заходи по збереженню і розвитку природно-заповідного фонду області» [4]. Парк відрізняється безліччю бетонних чудовиськів, які, за задумом творців, мають зображати казкових персонажів.

Нажаль, велика частина садово-паркової композиції повністю втрачена в результаті природних і антропогенних факторів. Частина парку, що

Одна із експозицій парку

зберігалася, використовується на площі 4 га за своїм цільовим призначенням і функціонує як паркова зона курортно-оздоровчих установ. Величезний парк, засаджений не характерними для цієї кліматичної зони насадженнями, завезеними та посадженими тут цілеспрямовано. У свій час план розвитку Сергіївської курортної зони включав збагачення природної рослинності за рахунок видів-інтродуцентів і, насамперед, безліч різноманітних видів хвойних дерев. Адже саме ці вічнозелені породи мають унікальну властивість синтезувати ефірні сполуки з особливими антисептичними властивостями, що робить їх незамінними для лікування захворювань верхніх дихальних шляхів на додаток до грязьової терапії.

Для масового висаджування використовували екзотичні різновиди сосни з довгою ароматною хвоєю – Веймутову та Чорну, або Австрійську, – а також ялинку Європейську звичайну (зелену) та ялинку блакитну. Висаджені по черзі, ялинки прикрашають всі алеї та під'їзні доріжки у санаторіях, пансіонатах та готелях. Є також ялини з шишками, що вертикально ростуть,

нагадують свічки і тую, або Життєве дерево. З них висаджено цілі паркові ансамблі, і навіть живі альтанки.

З хвойних чагарників тут дуже багато росте ялівцю, який є найпотужнішим із усіх хвойних з очищення повітря.

Ландшафтоутворюючим видом є акація – символ Одеси та її околиць. Її доповнюють тополя і катальпа з незвичайними плодами - багатонасінними коробочками (стручками), що звисають.

Вічнозелений самшит і красиво квітучий гібіскус, а також запашні троянди складають гармонійний ансамбль чагарникових порід.

Все це зелене багатство буйно зростає. Очевидно, що ідеально для цього підходять ґрунт, повітря та вода.

Сергіївська територіальна громада в складі Одеської області займає одне з провідних місць у державі щодо наявності сприятливих природно-кліматичних умов, курортно-рекреаційних ресурсів. Лікувальний профіль курортів ТГ – кліматобальнеогрязьовий.

Громада характеризується наступними природними лікувальними ресурсами: мінеральні води (МВ); полоїди (лікувальні грязі) та ропа лиманів та озер; морське узбережжя; природні об'єкти і комплекси зі сприятливими для лікування, оздоровлення та медичної реабілітації кліматичними умовами. Кліматичні умови області сприятливі для курортно-рекреаційної діяльності.

Клімат тут обумовлений Чорним морем, лісопарковою зоною та степовими просторами. Поєднання сухого теплого степового повітря з морським є унікальним лікувальним фактором. Літо тепле, вологість знаходиться в зоні комфорту.

Клімат на території ОТГ помірна континентальний і порівняно сухий. Тривалість теплого сезону – з березня по листопад. Границя переходу температури через «нуль» спостерігається в кінці листопада – на початку грудня. Суха, тепла погода з температурою повітря 15-20°C спостерігається 300 днів в році. Тривалість сонячного випромінювання приблизно 2200-2400

годин на рік. Середньорічна температура близько $+12^{\circ}\text{C}$, середньорічна кількість опадів близько 350 мм. Зима коротка і м'яка з середньою температурою близько $+5^{\circ}\text{C}$, сніг і температури нижче -10°C спостерігаються рідко; літо довге і спекотне з середньою температурою близько 25°C , нерідко температури вище 35°C . Середня температура липня $+22^{\circ}\text{C}$. Річний абсолютний максимум температури повітря $+37^{\circ}\text{C}$. Середньорічна кількість опадів–350-400мм. Протягом року переважають вітри північно-західного і північно-східного напрямку, середньою швидкістю 4м/сек, в літній період збільшується повторюваність південних вітрів. Температура прибережних морських вод протягом чотирьох місяців перевищує 18°C .

Згідно з Постановою КМУ від 11.12.1996 р. № 1499 «Про затвердження переліку водних об'єктів, що відносяться до категорії лікувальних» [5] до водних об'єктів, які мають категорію лікувальних, відносяться родовища пелоїдів Дунайсько-Дністровської групи лиманів, зокрема Будацького лиману. Слід наголосити, що серед всіх родовищ пелоїдів лиманів Сасик, Будац, Бурнас, Шагани, Алібей, використовуються в санаторно-курортологічній практиці тільки грязі Будацького лиману, балансові запаси якого складають 2892 тис.м², і яких достатньо для використання у найближчі 300 років.

1.4. Основні тенденції соціально-економічного розвитку

В економіці Сергіївської територіальної громади поєднується кілька галузей господарювання: сільське господарство; лісове господарство та рибне господарство; переробна промисловість; водопостачання; каналізація, поводження з відходами; будівництво; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність. Працюють також підприємства з організації харчування; адміністративного та допоміжного обслуговування; державного управління й оборони; соціального страхування; охорони здоров'я та надання соціальної допомоги; мистецтва, спорту, розваги та відпочинку.

На території Сергіївської громади розташовано 6 реабілітаційних оздоровчих закладів, які приймають на санаторно-курортне лікування мешканців з України та зарубіжжя.

Медичну допомогу мешканцям громади надають в 3 амбулаторіях сімейні лікарі та лікар-педіатр. Загалом працюють 4 лікаря, 7 медичних сестер та 4 інші працівники. У 2020 році приватний медичний заклад ТОВ санаторій "Золота нива" уклав договір з Національною службою здоров'я України про забезпечення первинною медико-санітарною службою населення смт Сергіївка на підставі укладених декларацій та вільного вибору лікаря.

Станом на 01.01.23 загалом укладено 4399 декларацій, в амбулаторії с. Приморське 1600 декларацій.

Фінансування первинної медико-санітарної допомоги здійснюється за рахунок Держбюджету, базова ставка визначається щороку постановою КМУ.

Забезпечення мешканців сіл Приморське, Вільне, Курортне, Попаздра, Косівка та Чабанське здійснюють працівники КНП "ЦПМСД" Білгород-Дністровського району.

Ключовими проєктами являються розширення переліку медичних послуг, а саме: придбання рентгенівського апарату, УЗД-апарату, сучасного електрокардіографу, стоматустановки санітарного транспорту для транспортування хворих до лікарні та обслуговування хворих на дому за рахунок місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством.

Провідна роль у реалізації державної політики щодо зміцнення інтелектуального та духовного потенціалу нації, розвитку вітчизняної науки і техніки, збереження і примноження культурної спадщини належить педагогам і закладам освіти.

Сучасна освіта стає стратегічною основою розвитку особистості; вона формує, виховує людину, здатну до саморозвитку, до опрацювання різноманітної інформації, використання одержаних знань, які необхідні їй для подальшого життєвого та професійного вибору, допоможуть орієнтуватися в

сучасних реаліях, бути підготовленою до життя. Цього потребує сучасне суспільство, ринок праці, що стрімко розвивається.

Сьогодні у громаді функціонують 3 заклади загальної середньої освіти та 3 заклади дошкільної освіти, а саме:

- Сергіївський опорний заклад загальної середньої освіти «Сергіївський ліцей» надає освітню послугу 507 учням.
- Приморська гімназія з дошкільним відділенням та початковою школою надає освітню послугу 97 учням.
- Миколаївська гімназія з початковою школою надає освітню послугу 117 учням.
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» с.Сергіївка, 78 вихованців;
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» с. Миколаївка, 22 вихованця;
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Росинка» с. Приморське, 22 вихованця.

У таблиці 1.2 наведено характеристику закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) та закладів дошкільної освіти (ЗДО) громади.

Ключовий проєкт у цій галузі – «Капітальний ремонт будівель та харчоблоків закладів освіти». До реалізації цього проєкту планується залучення коштів місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством. Значну роль в економічному житті громади грає туристичний бізнес. На території громади налічуються більш 40 об'єктів туристичної інфраструктури: баз відпочинку, готелів, пансіонатів, дитячих оздоровчих таборів, санаторій, гостьових будинків, оздоровчих закладів. Станом на 01.01.2023 рік нажалі з воєнним станом в Україні та ракетним ударом по Сергіївці призупинилась діяльність туристичної інфраструктури.

Таблиця 1.2

Характеристика загальноосвітніх навчальних закладів громади

Вид закладу	Форма власності	Кількість учнів	Кількість працівників	Кількість класів (груп)
ЗЗСО				
Сергіївський опорний заклад загальної середньої освіти «Сергіївський ліцей» (с.Сергіївка)	Комунальна	507	64	21
Приморська гімназія з дошкільним відділенням та початковою школою (с. Приморське)	Комунальна	97	34	9
Миколаївська гімназія з початковою школою (с. Миколаївка)	Комунальна	117	31	9
ЗДО				
Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» (сmt Сергіївка)	Комунальна	78	32	4
Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» (с. Миколаївка)	Комунальна	22	9	2
Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Росинка» (с. Приморське)	Комунальна	22	14	2

Джерело: ЗДО - ВО Сергіївська СР Білгород-Дністровський р-н - Одеська область.
[ICUO \(isuo.org\)https://od.isuo.org/authorities/preschools-list/id/6311](https://od.isuo.org/authorities/preschools-list/id/6311)

Також на території громади у с. Миколаївка є історико-краєзнавчий музей, пам'ятник жертв голодомору 1932-1933 роки у с. Приморському, могильна плита Димидових на Приморському цвинтарі. На даний час проводяться передпроектні роботи з «Розвитку сучасного унікального бальнеологічного причорноморського курорту на півдні України» за рахунок місцевого бюджету та залучення приватного капіталу, що надасть громаді можливість працювати в режимі цілорічно. Реалізація зазначеного проєкту дає можливість збільшення кількості робочих місць, перехід від сезонного працевлаштування населення до цілорічного, стимулює розвиток малого та середнього бізнесу переважно в сфері надання послуг та обслуговування. Будівництво нових та модернізація і розширення діючих закладів відпочинку і оздоровлення населення дасть також можливість проведення якісної післявоєнної реабілітації як військових, так і цивільних громадян та їх дітей.

Будівництво загальнокурортного бювету з мінеральною водою, житла для людей, що втратили його під час війни, та забезпечення їх роботою; рекламація курорту та просування власної продукції (мінеральна вода та лікувальні грязі) на нові ринки збуту – всі ці завдання стоять перед громадою відповідно до Схеми планування територій курортно-оздоровчого та рекреаційного призначення Одеської області, які затверджені рішенням Одеської обласної ради № 775-VI від 24 квітня 2013 року [9].

На території громади розташовано 7 санаторіїв, більше 40 пансіонатів, баз відпочинку, дитячих оздоровчих комплексів та таборів, які надають послуги у лікуванні:

- Лікування дихальної системи
- Лікування гінекологічних захворювань
- Лікування хвороби органів травлення
- Лікування артрозу
- Лікування артриту
- Лікування грязями
- Лікування псоріазу
- Лікування безпліддя
- Лікування урології
- Лікування ревматоїдного артриту грязями
- Лікування опорно-рухового апарату
- Лікування серцево-судинних захворювань
- Лікування хвороби шкіри
- Лікування остеохондрозу
- Лікування грижі хребта
- Бальнеотерапія
- Лікування цукрового діабету
- Лікування гастриту та багато інших послуг.

Досвід свідчить, що будь яка Стратегія розвитку не може бути реалізована на практиці, якщо вона не базуватиметься на створенні або

модернізації сучасної інфраструктури (економічної, соціальної, управлінської). Створення такої інфраструктури є необхідною умовою і для забезпечення стійкого розвитку Сергіївської ТГ. З огляду на зазначене, наведемо перелік діючих підприємств, діяльність яких спрямована на забезпечення сучасної інфраструктури територіальної громади (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3

Галузева структура чисельності працівників Сергіївської ТГ

№№	Назва підприємства	Розташування	Середньо-облікова чисельність штатних працівників (липень 2021)
1	2	3	4
А- СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО			79
1	ТОВ «ОРЛАН ЗТ»	селище Сергіївка	3
2	Прокофєв Вадим Васильович	село Приморське	0
3	ВКФ "Проксіма"	село Косівка	1
4	ПП " Агрофірма " БУДАКИ "	село Приморське	6
5	Рибальченко Руслан Анатолійович	село Вільне	0
6	ТОВ "МИКОЛАЇВКА"	село Миколаївка	60
7	ТОВ "ПЕРУНИЦЯ"	село Приморське	2
8	Мільчев Василь Іванович	село Приморське	3
9	ТОВ "ХТМО"	село Курортне	4
С - ПЕРЕРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ			7
10	ПП "АКВІЛОН-КУРОРТ-СЕРВІС"	селище Сергіївка	1
11	Куліков Юрій Олександрович	селище Сергіївка	4
12	Максименко Дмитро Володимирович	селище Сергіївка	2
Е - ВОДОПОСТАЧАННЯ; КАНАЛІЗАЦІЯ, ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ			178
13	КП "ЖКГ СМТ СЕРГІЇВКА"	селище Сергіївка	176
14	КП "СЕРГІЇВСЬКА ГРЕС"	селище Сергіївка	2

продовження табл. 1.3

1	2	3	4
15	КП "МОРЕ-1"	село Приморське	0
Г - БУДІВНИЦТВО			3
16	Семенов Олег Валерійович	селище Сергіївка	1
17	Істратій Вадим Анатолійович	селище Сергіївка	0
18	ТОВ "ВІР 2010"	селище Сергіївка	1
19	Іванов Сергій Іванович	селище Сергіївка	1
Г - ОПТОВА ТА РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ; РЕМОНТ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І МОТОЦИКЛІВ			100
20-72	53 підприємства	селища Сергіївка, Вільне, Приморське, Курортне, Чабанське, Миколаївка, Попаздра	
Н - ТРАНСПОРТ, СКЛАДСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ПОШТОВА ТА КУР'ЄРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ			49
73	ТОВ "СЕРГІЙКА СЕРВІС"	селище Сергіївка	2
74	Шелестенко Олена Анатолійович	селище Сергіївка	4
75	Зотович Костянтин Іванович	селище Сергіївка	7
76	Рибальченко Сергій Георгійович	село Миколаївка	1
77	Лаврусенко Олег Леонтійович	селище Сергіївка	11
78	Зотович Олександр Костянтинович	селище Сергіївка	4
79	Димов Федір Олександрович	селище Сергіївка	1
80	Зотович Анатолій Костянтинович	селище Сергіївка	1
81	Зотович Сергій Костянтинович	селище Сергіївка	6
82	Козак Наталя Олександрівна	селище Сергіївка	2
83	ПП "ПІВДЕНЬ-АГРОСНАБ"	селище Сергіївка	1
84	ТОВ "МАДОНІЧ"	селище Сергіївка	9
І - ТИМЧАСОВЕ РОЗМІЩУВАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ			261
85-117	53 підприємства	селища Сергіївка, Приморське, Курортне	
Л - ОПЕРАЦІЇ З НЕРУХОМИМ МАЙНОМ			2
118	ТОВ "УЗБЕРІЖЖЯ-2001"	селище Сергіївка	
119		село Курортне	
М - ПРОФЕСІЙНА, НАУКОВА ТА ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ			0
120	Стойков Микола Іванович	село Миколаївка	0

продовження табл. 1.3

1	2	3	4
Н - ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ДОПОМІЖНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ			12
121	Козубай Юрій Володимирович	селище Сергіївка	5
122	ТОВ ФІРМА "МУСТАНГ"	селище Сергіївка	3
123	ДП "ДОП "РАССВЕТ"	селище Сергіївка	1
124	ОСББ "БУДЖАКСЬКА 3/2"	селище Сергіївка	1
125	Шелестенко Світлана Филімонівна	селище Сергіївка	2
О - ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ Й ОБОРОНА; ОБОВ'ЯЗКОВЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ			56
126	Сергіївська селищна рада	селище Сергіївка	56
127	Відділ ОКМС	селище Сергіївка	0
Q - ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ			1088
128	ДЗ "ССС "ПРИМОРСЬКИЙ" МОЗ	село Курортне	138
129	Дитячий санаторій "СЕРГІЙВКА"	селище Сергіївка	136
130	ДП "ПІВДЕНЬ-КУРОРТ-СЕРВІС"	селище Сергіївка	344
131	ТОВ "ПРИМОР'Я"	селище Сергіївка	73
132	ТОВ "ВИТА-ТУР"	селище Сергіївка	1
133	ТОВ "ОРИЗОНТ-ПАТРІЯ"	селище Сергіївка	0
134	ТОВ "КУРОРТНЕ ОБ'ЄДНАННЯ "ПЕРЛИНА ЧОРНОМОР'Я"	селище Сергіївка	52
135	ТОВ "ОРИЗОНТ ТУР	селище Сергіївка	0
136	ТОВ "ПЛАЙ-КУРОРТ СЕРВІС"	селище Сергіївка	23
137	РЦ "ВІКТОРІЯ"	селище Сергіївка	156
138	ТОВ "ЗОЛОТА НИВА"	селище Сергіївка	161
139	Панова Наталія Анатоліївна	селище Сергіївка	3
140	Бучка Тетяна Федорівна	селище Сергіївка	1
R - МИСТЕЦТВО, СПОРТ, РОЗВАГИ ТА ВІДПОЧИНОК			1
141	ТОВ "ЯХТ-КЛУБ "БАРГУЗИН"	селище Сергіївка	1
142	Дороганіч Тетяна Юріївна	село Курортне	0
S - НАДАННЯ ІНШИХ ВИДІВ ПОСЛУГ			15
143	РГ церкви святого преподобного Сергія Радоніжського	селище Сергіївка	3
144	РГ Свято-Преображенської	село Приморське	1

продовження табл. 1.3

1	2	3	4
145	РГ Свято- Миколаївська церква Одеської єпархії української православної церкви	село Миколаївка	2
146	КП "КУРОРТ-СЕРВІС" СЕРГІЇВКА"	селище Сергіївка	9
Всього по ОТГ:			1851

Джерело: за матеріалами громади

Як видно з даних таблиці 1.3, основна частка зайнятих в економіці громади зосереджена у рекреаційній сфері, далі йде транспортна сфера, комунальна інфраструктура, торгівля та сільськогосподарське вирощування та переробка.

Інформаційно-просвітницьку та творчу діяльність Сергіївської селищної ради здійснює один заклад культури, який утримується за рахунок селищного бюджету та, відповідно до Закону України «Про культуру», складає базову мережу закладів культури Сергіївської громади - Комунальна установа «Центр культури та дозвілля» Сергіївської селищної ради. Структурно, до неї відносяться:

- будинок культури с. Миколаївка;
- будинок культури с. Приморське;
- сільський клуб с. Вільне;
- сільський клуб с. Попаздра;
- сільський клуб с. Косівка;
- сільська бібліотека с. Миколаївка;
- сільська бібліотека с. Приморське;
- сільська бібліотека с. Вільне;
- сільська бібліотека с. Косівка;
- Курортненська сільська бібліотека;

- Сергіївська дитяча музична школа. Кількість відвідувачів – 50 учнів за музичними напрямками: гітара, флейта, фортепіано.

Розвиток громади неможливе без сформованого бюджету громади. 23 грудня 2022 р. сорокова чергова сесія VIII скликання затвердила Бюджет Сергіївської селищної територіальної громади на 2023 рік у наступних розмірах:

- **доходи** бюджету Сергіївської селищної територіальної громади у сумі 75 498 842 гривні, в тому числі доходи загального фонду 75 358 842 гривні, спеціального фонду 140 000 гривень;

- **видатки** бюджету Сергіївської селищної територіальної громади 75 498 842 гривні, в тому числі загального фонду 70 358 842 гривні, спеціального фонду 5 140 000 гривень;

- **профіцит** за загальним фондом місцевого бюджету у сумі 5 000 000 гривень, напрямком якого визначити передачу коштів із загального фонду до спеціального (бюджету розвитку);

- **дефіцит** за спеціальним фондом місцевого бюджету у сумі 5 000 000 гривень, джерелом покриття якого визначити надходження коштів із загального фонду до спеціального (бюджету розвитку);

- **оборотний залишок бюджетних коштів** бюджету Сергіївської селищної територіальної громади у сумі 50 000,0 гривень, що становить 0,07 відсотка видатків загального фонду селищного бюджету;

- **резервний фонд** селищного бюджету у розмірі 100 000 гривень, що становить 0,14 відсотка видатків загального фонду селищного бюджету.

Джерелами формування загального фонду селищного бюджету на 2023 рік зазначено:

1) у частині доходів є надходження, визначені статтею 64 Бюджетного кодексу України та трансферти, визначені статтями 93, 101, 103², 103³ Бюджетного кодексу України, а також інші надходження відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік».

2) джерелами формування у частині фінансування є надходження, визначені пунктом 4 частини 1 статті 15 Бюджетного кодексу України.

Джерелами формування спеціального фонду селищного бюджету на 2023 рік зазначено:

1) у частині доходів є надходження, визначені статтею 69-1 Бюджетного кодексу України.

2) у частині фінансування є надходження, визначені пунктом 10 частини 1 статті 71 Бюджетного кодексу України.

У 2023 році розподіл витрат селищного бюджету на реалізацію місцевих програм передбачено у сумі 26 767 800 гривень.

У таблиці 1.4 наведено дані з розподілу видатків на місцевої/ регіональної програми громади за напрямками їх джерел.

Як видно з даних таблиці 1.4, основна частка видатків на місцеві/ регіональні програми громади припадає на фінансову підтримку курорту та комплексну програму розвитку житлово-комунального господарства та інфраструктури Сергіївської ТГ.

Таблиця 1.4

Розподіл видатків на місцеві/ регіональні програми громади

	Найменування місцевої/ регіональної програми	Доля витрат на регіональні програми розвитку громади, %
1	2	3
	Сергіївська селищна рада Білгород-Дністровської міської ради	
1.	Цільова програма "Соціальний захист" територіальної громади Сергіївської селищної ради на 2021-2023 роки	0,87
2.	Цільова програма "Соціальний захист" територіальної громади Сергіївської селищної ради на 2021-2023 роки	0,83
3.	Програма "Забезпечення прав дітей Сергіївської ТГ на 2023-2025р.	0,34
4.	Цільова програма "Соціальний захист" територіальної громади Сергіївської селищної ради на 2021-2023 роки	0,43
5.	Цільова програма "Соціальний захист" територіальної громади Сергіївської селищної ради на 2021-2023 роки	0,04

продовження табл. 1.4

1	2	3
6.	Цільова програма "Соціальний захист" територіальної громади Сергіївської селищної ради на 2021-2023 роки	2,22
7.	Програма "Забезпечення прав дітей Сергіївської ТГ на 2023-2025р.	0,16
8.	Програма "Здоров'я" на 2021-2023р.	0,84
9.	Програма "Цивільного захисту техногенної та пожежної безпеки Сергіївської ТГ" на 2021-2023 р.р.	0,07
10.	Комплексна програма розвитку Житлово-Комунального Господарства та інфраструктури Сергіївської ТГ на 2023-2025рр	9,22
11.	Комплексна цільова програма фінансової підтримки КП "ЖКГ смт Сергіївка" на 2023 рік	4,611
12.	Комплексна цільова програма фінансової підтримки КП "Курорт-Сервіс" на 2023-2025 роки	22,07
13.	Комплексна програма розвитку Житлово-Комунального Господарства та інфраструктури Сергіївської ТГ на 2023-2025рр	4,19
14.	Комплексна цільова програма фінансової підтримки КП "Курорт-Сервіс" на 2023-2025 роки	42,72
15.	Програма утримання кладовища в межах Шабівської сільської об'єднаної територіальної громади на 2022- 2023 роки	0,43
16.	Комплексна Цільова Програма розвитку КП «Сергіївська ГГРЕС» на 2021-2022 роки	0,22
17.	Програма відшкодування різниці вартості тарифів на послуги з водопостачання та водовідведення	4,02
18.	Програма розвитку об'єктів комунальної власності земельних відносин, раціонального використання та охорони земель на території Сергіївської селищної ради на 2023-2024р.	0,63
19.	Програма "Цивільного захисту техногенної та пожежної безпеки Сергіївської ТГ" на 2021-2023 р.р.	5,87
20.	Програма висвітлення діяльності Сергіївської селищної ради у засобах масової інформації на 2022-2023 роки	0,21
	Відділ освіти, культури, молоді та спорту Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району Одеської області	
21.	Комплексна програма розвитку Житлово-Комунального Господарства та інфраструктури Сергіївської ТГ на 2023-2025рр	69,17
22.	Програма "Шкільний автобус"на 2021-2025р.	22,40

продовження табл. 1.4

1	2	3
	«Програми розвитку закладів культури, проведення культурно-мистецьких заходів та відзначення державних і національних свят в Сергіївській селищній раді Білгород-Дністровського району Одеської області на 2021-2023 р.р.»	0,65
23.	«Програми розвитку закладів культури, проведення культурно-мистецьких заходів та відзначення державних і національних свят в Сергіївській селищній раді Білгород-Дністровського району Одеської області на 2021-2023 р.р.»	7,78
	Фінансовий відділ Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району Одеської області	
24.	Цільова Програма підтримки підрозділів територіальної оборони та збройних сил України на 2023 - 2025 роки	100

Джерело: за матеріалами громади

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ТА ОБМЕЖЕНЬ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ (SWOT-аналіз)

2.1. Загальний SWOT – аналіз розвитку громади

SWOT-аналіз, один із найпоширеніших видів аналізу, який дозволяє об'єктивно оцінити сучасний стан громади, її сильні сторони, що найбільше сприятимуть розвитку; визначити ресурси для подолання слабких сторін, або перетворення їх на сильні; виявити можливості та попередньо оцінити існуючі загрози та шляхи їх усунення.

На рис. 2.1. Наведено розгорнутий алгоритм перетворення слабких місць діяльності Сергіївської територіальної громади в конкурентні переваги.

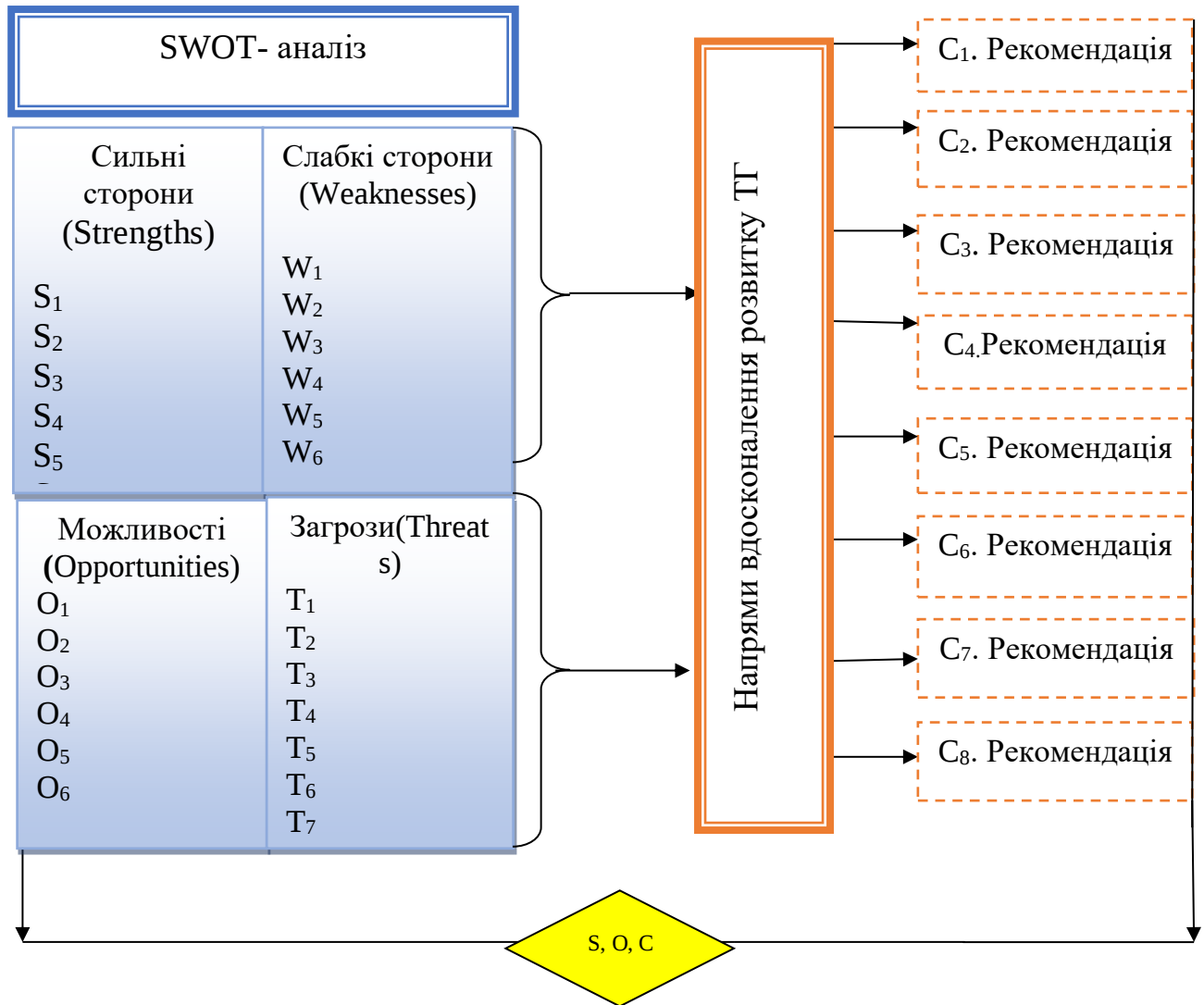

Рис. 2.1. Алгоритм перетворення слабких місць діяльності Сергіївської територіальної громади в конкурентні переваги

2.2. Сильні та слабкі сторони сучасного стану

Проведення SWOT-аналізу вимагає певного дослідження основних складових розвитку Сергіївської ТГ, результати якого визначено наступним чином (сильні та слабкі сторони розвитку наведено у таблиці 2.1):

Таблиця 2.1

Сильні та слабкі сторони розвитку Сергіївської ТГ

Сильні сторони (S)	Внутрішні переваги
1	2
S ₁	вигідне географічне розташування громади, близькість із обласним та районним центром с добре розвинуеною дорожньою інфраструктурою; наявність вільних площ об'єктів нерухомості, які є комунальною власністю сільської ради та інших форм власності
S ₂	розвинена рекреаційна інфраструктура, мережа санаторіїв, пансіонатів, баз відпочинку, дитячих оздоровчих комплексів та таборів, відсутність великих промислових підприємств, що можуть впливати на екологію
S ₃	наявність значних природних ресурсів для розвитку рекреаційної інфраструктури, велика тривалість теплового сезону з квітня по жовтень, кількість сонячних днів на курорті понад 290 на рік або 2030 сонячних годин, значна частина громади примикає до Будацького лиману, який має унікальні грязьові поклади (пелоїди) та ін., через косу примикає до Чорного моря, є в наявності промислові запаси мінеральних вод (хлоридно-гідрокарбонатно-натрієвих), підземні води (маломінералізована, хлоридно-гідрокарбонатна натрієва), гарячих джерел, велика піщана пляжна зона, є в наявності паркові та садові зони
S ₄	наявність багатих земельних ресурсів (робочих чорноземів, сировини та родючих земель, що придатні для обробки та вирощування сільськогосподарських культур), інших природних ресурсів (водоймів, піску, мінеральних вод)
S ₅	наявність умов для розвитку підприємництва (наявність земельних ділянок для будівництва котеджних містечок, ділянок для вкладення у різноманітні конкурентні інвестиційні проекти, підприємства з вивозу побутових відходів, вільні будівлі під обслуговування відпочиваючих, наявні земельні ділянки під розвиток ландшафтного та садового підприємництва, виноградарства, виробництва мінеральної води, етно-бізнесу), наявність сировинної бази молока

S₆	наявний кваліфікований персонал та талановита молодь, що навчається
----------------------	---

продовження таблиці 2.1

Слабкі сторони (W)	Внутрішні недоліки
1	2
W₁	скорочення чисельності населення громади; значна трудова міграція, дефіцит робочих місць; значний рівень невикористання трудового потенціалу на території громади; замала кількість осіб з офіційним працевлаштуванням; низький рівень населення працездатного віку
W₂	відсутність статусу «курорту» рекреаційної інфраструктури громади, відсутність генплану розвитку селищ та прилеглих територій; відсутність робіт із будівництва доріг місцевого значення
W₃	зношення наявної санаторної та туристичної інфраструктури; зношеність об'єктів комунальної власності, особливо водогонів в селах громади, недостатній рівень очищення стічних вод, що накопичуються на території громади, відсутність якісної питної води; слабкий розвиток у сфері послуг, у сфері розваг, транспортної діяльності, що негативно відображається на туристичній сфері
W₄	нерівномірність розвитку малого підприємництва, зокрема діяльності фізичних осіб підприємців; слабка зацікавленість місцевого населення у підприємницькій діяльності і, відповідно, слабка інтенсивність розвитку малого та середнього бізнесу; використання ризикованого землеробства; відсутність приватних інвестицій; відсутність прямих іноземних інвестицій; застарілі «технології» збирання та утилізації ТПВ; невикористання енергоефективних технологій; скорочення потоку туристів внаслідок військових дій

продовження таблиці 2.1

Слабкі сторони (W)	Внутрішні недоліки
1	2
W ₅	брак коштів на поточні та перспективні потреби розвитку громади; недостатність власних фінансових ресурсів для забезпечення системного соціально-економічного розвитку населених пунктів, відсутність сучасного обладнання, яке дозволяє використовувати Інтернет-технології в громадських місцях (школи, медичні заклади, адміністрація тощо); недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення навчального процесу в закладах освіти; відсутність якісного та сучасного медичного обладнання для належного медичного обслуговування, низький рівень медичного обслуговування; відсутність активних громадських організацій
W ₆	зношений жилий фонд комунальної власності громади; незабезпеченість центральним водовідведенням; незабезпеченість газопостачанням; відсутність системи сортування сміття та відсутність централізованої системи утилізації сміття

2.3. Можливості та загрози розвитку

Можливості та загрози розвитку Сергіївської ТГ наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Можливості та загрози розвитку Сергіївської ТГ

Можливості (Q)	Резерви внутрішні та зовнішні
1	2
Q ₁	оптимізація та зростання бюджетної самостійності; державна фінансова підтримка відновлення громади; участь у Європейських проектах розвитку громад, інвестиційних форумах, семінарах, виставках, фестивалях та конкурсах

продовження таблиці 2.2

Можливості (Q)	Резерви внутрішні та зовнішні
1	2
Q ₂	розвиток рекреаційної зони громади: врегулювання правового статусу Будацької коси та присвоєння статусу «курорту» громаді, значне розширення туристичного сезону («4 сезони») - унікальна для півдня України пропозиція відпочинку поза пляжним сезоном; розширення та створення нових туристичних маршрутів, облаштування зон відпочинку та розвиток зеленого туризму
Q ₃	створення та встановлення іміджу територіальної громади: розвиток власних туристичних та етно – фестивалів та участь у фестивалях сусідів та області, вихід на міжнародний туристичний ринок
Q ₄	будівництво котеджних містечок, підприємств з вивозу та переробки побутових відходів, будівель під обслуговування відпочиваючих, споруд для використання гарячих джерел; розгортання ландшафтного та садового підприємництва, виноградарства, виробництва мінеральної води; розвиток підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, виробництва харчових продуктів, розвиток рибних промислів та риборозведення (Будацький лиман)
Q ₅	розробка генплану розвитку селищ та територій; перспективи озеленення територій, залучення малого та середнього бізнесу до вирішення соціальних проблем громади; покращення стану житлового фонду, ремонт та розвиток об'єктів комунальної власності, особливо водогонів в селах громади; підтримка використання альтернативної енергії для об'єктів соціальної сфери; покращення стану доріг
Q ₆	можливості залучення молоді до стартапів та кваліфікованої праці

продовження таблиці 2.2

Загрози (Т)	Зовнішні чинники
1	2
T ₁	продовження бойових дій
T ₂	нестача фінансування підтримки відновлення розвитку ТГ
T ₃	корупційні впливи в силу незавершеності передачі земель громаді Будацької коси, присвоєння статусу «курорту» громаді
T ₄	прояви несумлінності конкурентної боротьби суміжних територіальних утворень України
T ₅	зростання цін на енергоносії, житлово-комунальні витрати
T ₆	непередбачуваність змін діючого законодавства України
T ₇	форс-мажорні чинники

2.4. Рекомендації та заходи щодо усунення можливих ризиків та загроз розвитку громади

Зведені результати аналізу сильних і слабких сторін діяльності Сергіївської ТГ ґрунтувалися на результатах аналізу впливу внутрішніх та зовнішніх чинників формування напрямків діяльності ТГ.

Підсумки SWOT-аналізу Сергіївської ТГ дозволили розробити рекомендації з підтримки сильних сторін на основі посилення можливостей ТГ, зменшення впливу слабких сторін і зниження впливу виявлених загроз:

C1 – 3 метою активізації участі громадськості у постановці та вирішенні питань місцевого економічного розвитку громади (МЕР) необхідно створити на засадах партнерства місцевої влади, підприємців та представників недержавних громадських установ (організацій) постійно діючу робочу групу з МЕР. У відповідному розділі «Стратегії» передбачити компетенції та

відповідальність членів робочої групи (РГ) за аналіз стану МЕР та заходів з його суттєвого поліпшення.

С2 – З ціллю розвитку санаторно-курортної та туристичної складових громади створити міський Центр рекреаційного розвитку (ЦРР), основні зусилля, якого мають бути спрямовані на врегулювання правового статусу Будацької коси, присвоєння статусу «курорту» громади, розширення та створення нових туристичних маршрутів, проєктів по облаштуванню зон відпочинку та розвитку зеленого туризму.

С3 – В цілях забезпечення розвитку привабливої діяльності в напрямках спорту, туризму, культури та науки серед молоді, створити міський Центр розвитку молоді (ЦРМ), передбачивши серед його функціональних обов'язків регулярне проведення евентійних заходів районного, обласного, регіонального, національного та міжнародного рівня. З метою суттєвого покращання якості послуг в індустрії гостинності передбачити формування реєстру місць потенціального розміщення відвідувачів (гостей) громади, активно використовувати природні ресурси громади. Передбачити підтримку проєктів із створенням нових робочих місць для обслуговування (задоволення) потреб Центру розвитку молоді та його відвідувачів.

С4 – З метою поліпшення структури видатків та надходжень місцевого бюджету та забезпечення зростання його обсягів, передбачити в 2024-2029рр. перегляд можливостей формування частки бюджету розвитку громади питомою вагою не менше 15% загального бюджету. Головним критерієм при розгляді та затвердженні проєктів розвитку, ініційованих членами громади, передбачити відповідність пріоритетним напрямкам Стратегії економічного та соціального розвитку громади на період до 2029 року. Серед цих напрямків особливу увагу зосередити на питаннях розвитку санаторно-курортної та туристичної складових громади, підвищення розвитку підприємництва, енергозбереження, економічного використання природних ресурсів, санітарно-екологічного благоустрою громади, створення нових робочих місць та суттєвого покращання інженерно-комунікативної інфраструктури селищ.

C5 – З метою збільшення додаткових надходжень до місцевого бюджету передбачити створення умов, привабливих для розміщення на території громади нових підприємств у рамках планованих проєктів місцевого економічного з додаванням додаткової вартості за рахунок іноземних інвестицій.

Передбачити пріоритетний розвиток наступних проєктів (розміри та джерела фінансування, деталізація проєктів формуються окремими списками, у розрізі пріоритетів розвитку громади, операційних цілей та завдань стратегії):

1. Проєкти розвитку санаторно-курортної та туристичної складових громади.
2. Проєкти розвитку відновлення економіки, інвестицій та бізнесу.
3. Проєкти зростання сільськогосподарського сектору
4. Проєкти енергозбереження, економічного використання природних ресурсів, санітарно-екологічній благоустрій громади.
5. Проєкти соціального захисту та забезпечення умов життєдіяльності мешканців громади.

C6 – Послідовність реалізації пріоритетних проєктів МЕР обґрунтуватиметься поточними цільовими програмами розвитку громади, які формуються у міру формування їх фінансування.

C7 - З метою створення нових робочих місць в сервісній інфраструктурі громади забезпечити надання різноманітних комунально-побутових послуг та інженерно-комунікативного обслуговування мешканців населених пунктів громади.

C8 - Включити до переліку обов'язкових цільових програм заходи щодо соціального захисту та забезпечення умов життєдіяльності мешканців громади.

РОЗДІЛ 3. БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО

3.1. Бачення та місія громади. SMART-модель розвитку

Обґрунтування обраного напрямку та стратегічного плану розвитку території передбачає визначення бачення та основної місії розвитку територіальної громади, розташованої на даній території з зовнішніми зв'язками, що склалися, і внутрішніми взаємодіями.

Бачення—стратегічне бачення економічного і соціального розвитку території.

Місія громади – це сукупність унікальних та історичних сучасних особливостей та конкурентних переваг, які у громаді вже є, та які громада хотіла б зберегти для подальшого розвитку або здобути свідомо у процесі розвитку.

Бачення: *забезпечення сталого зростання при послідовному та комплексному розвитку громади.*

Місія: *досягти добробуту та соціального захисту мешканців громади на умовах партнерства влади, громади, та бізнесу*

Відповідь криється в лаконічних, але змістовних визначеннях візії та місії Сергіївської громади, а саме в баченні наступних шляхів вдосконалення:

Візія - *«Створити умови для змін у житті кожного мешканця на краще».*

SMART-модель управління громадою

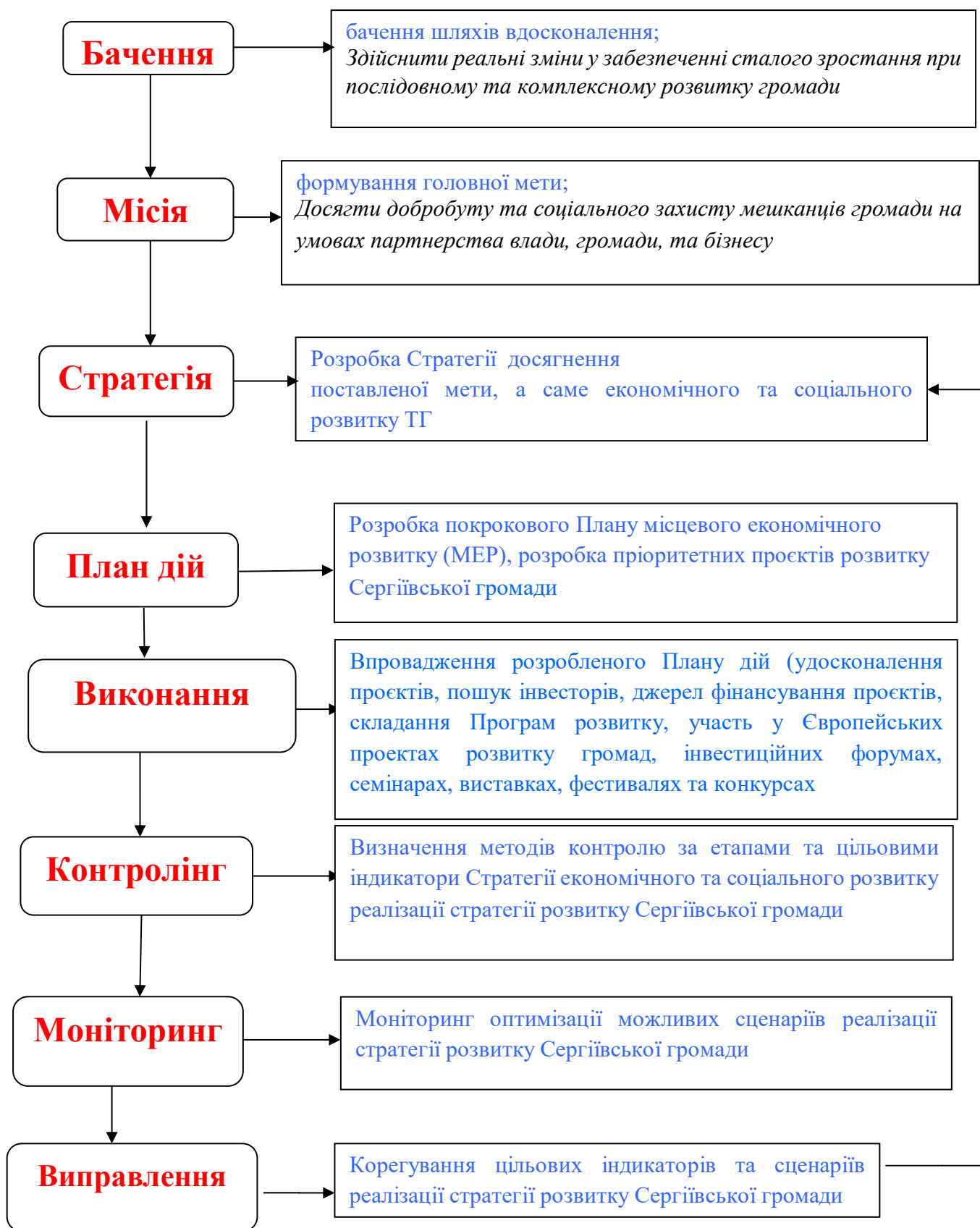

Рис. 3.1. SMART-модель управління ТГ

Аргументація на користь вищенаведеної візії розвитку громади нескладна, але вельми логічна: лише шляхом змін та успішних дій можна покращити життя людей (див. рис. 3.1 «SMART-модель управління громадою»).

Основна мета (бачення) розвитку Сергіївської громади – «Здійснити реальні зміни у забезпеченні сталого зростання при послідовному та комплексному розвитку громади, набуття статусу курорту».

Місія – «досягти добробуту та соціального захисту мешканців громади на умовах партнерства влади, громади, та бізнесу, набуття статусу курорту».

У відповідності із запропонованою схемою управління (рис. 3.1) діяльністю громади, наступним етапом формування стратегії її розвитку, після визначення бачення та місії є визначення пріоритетних напрямків розвитку громади. Пріоритети розвитку випливають з аналізу сучасного стану розвитку громади.

3.2. Пріоритетні напрями розвитку Сергіївської громади

Забезпечити досягнення поставленої мети та виконання моделі управління ТГ неможливо без визначення в часових та просторових межах головних стратегічних складових розвитку. Тому дуже важливо визначити головні пріоритети розвитку ТГ.

Розробка Стратегічного плану Сергіївської громади до 2029р. базується на наступних основних принципах:

➤ **Партнерство.** Стратегічне планування передбачало проведення різних консультацій, спрямованих на розбудову консенсусу, а також на обґрунтовані очікування громади від владних структур. До участі в ухваленні рішень і розробці стратегічних цілей було запрошено всі зацікавлені сторони – представники влади, наукових установ, асоціацій підприємців, підприємств та громадянського суспільства.

➤ **Життєздатність.** Забезпечення розвитку порівняльних переваг, визначених за результатами SWOT-аналізу (розбудова можливостей, котрі послаблюють гостроту вад і проблем). Крім того, для виявлення синергії між вадами та загрозами, яка загрожує життєздатності (для ризик-менеджменту), застосовується матриця слабких сторін та загроз.

➤ **Інтеграція.** Забезпечується шляхом активної участі всіх зацікавлених сторін. Інтеграція, як багатомірний план розвитку пріоритетних секторів і напрямків діяльності, забезпечує усунення конфліктів та негативних впливів, а також забезпечує зосередження на сумісності та синергії заходів.

➤ **Інновація.** Застосовується як принцип у процесі ідентифікації проєктів, і стосується, головним чином, запропонованого підходу як найефективнішого використання наявних ресурсів.

➤ **Субсидіарність.** Визначення стратегічних заходів, починаючи з найнижчого рівня (на основі потреб місцевих громад), здійснювалось із використанням ресурсів місцевого економічного розвитку.

Пріоритети розвитку ґрунтуються на аналізі сучасного стану розвитку громади (профіль ТГ, ретроспективному аналізі основних тенденції соціально-економічного розвитку громади, SWOT-аналізі, рекомендаціях та заходах щодо усунення можливих ризиків та загроз розвитку громади). У стратегії розвитку Сергіївської ТГ були визначили слідує пріоритетні напрями її розвитку:

- 1) *Розвиток санаторно-курортної та туристичної складових громади - **Гостинна громада;***
- 2) *Відновлення економіки, інвестиції, бізнес - **Конкурентоспроможна громада;***
- 3) *Зростання сільськогосподарського сектору- **Ландшафтна громада;***
- 4) *Енергозбереження, економічне використання природних ресурсів, санітарно-екологічній благоустрій громади - **Ресурсноєфективна громада;***
- 5) *Соціальний захист та безпечні умови життєдіяльності мешканців громади - **Соціально розвинена громада.***

Виходячи з алгоритмом формування стратегії та програми розвитку громади, наведеному на рис. 3.1 - SMART-моделі управління ТГ, кожен з пріоритетів формує основні цілі досягнення завдань пріоритету, які позначають певні заходи і програми по їх виконанню, які в свою чергу формують наступне дерево цілей (рис. 3.2):

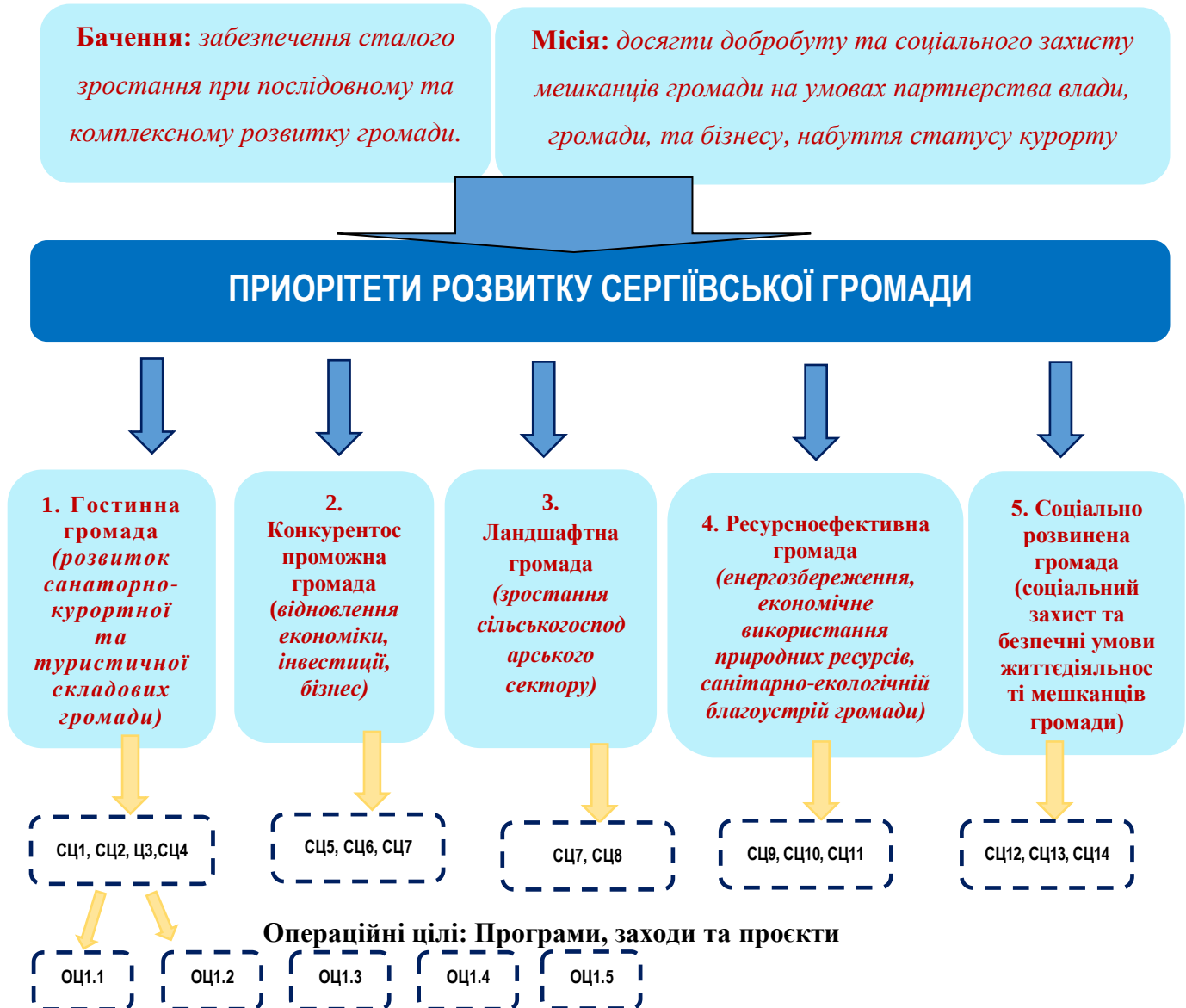

Рис. 3.2 «Дерево цілей» реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку Сергіївської громади до 2029р.

Наведені пріоритети проаранжовано за значимістю їх у розвитку громади. Основна мета та місія розвитку громади полягає в отриманні рекреаційної території громади статусу курорту, що визначає основні завдання та напрями її розвитку.

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН ДІЙ (СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ЗА ПРІОРИТЕТАМИ)

4.1.	<i>Гостинна громада (розвиток санаторно-курортної та туристичної складових громади)</i>
------	---

Для досягнення мети по кожному з пріоритетів були визначені стратегічні, операційні цілі, а також завдання, необхідні для соціально-економічного розвитку громади до 2029 року.

У першому пріоритеті передбачається здійснити сприяння розвитку санаторно-курортної та туристичної складових громади. Для цього керівництво громади передбачає розробити відповідну комплексну Програму, стратегічною ціллю якої повинно бути досягнення рекреаційної території громади статусу курорту. Ця програма спирається на розроблену раніше концепцію розвитку с. Сергіївка, як курорту місцевого значення «Курортополіс Сергіївка». С. Сергіївка зараз знаходиться на етапі життєвого циклу «Відродження» курорту.

Відповідно, заходи з операційного та проектного управління, що забезпечать його подальший сталий розвиток мають бути зорієнтовані саме на відродження провідної ролі курорту Сергіївка у розвитку курортно-туристичної сфери як Одеської області, так і держави.

У таблиці 4.1 наведені стратегічні, операційні цілі, а також завдання за першим пріоритетом.

Таблиця 4.1

Перелік стратегічних, операційних цілей та завдань громади за першим пріоритетом - **Гостинна громада (розвиток санаторно-курортної та туристичної складових громади)**

Стратегічна ціль	СЦ1. Присвоєння рекреаційної території громади статусу курорту місцевого значення «Курортотоліс Сергіївка»
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
1. Включення території Будацької коси у межі селища Сергіївка для обслуговування їх як функціональної зони курорту	1.1.Враховуючи той факт, що на сьогодні територія піщаного бару Будацької коси (загальна площа 45,3149 га) та частина акваторії Будацького лиману у межах селища (загальною площею 840,2681 га) є землями державного водного фонду, необхідно на рівні облдержадміністрації розглянути питання щодо доцільності та можливості включення цих земель у межі селища Сергіївка для обслуговування їх як функціональної зони курорту. 1.2. У комплексної Програмі розвитку рекреаційної зони громади розробити та передбачити фінансування заходів по включенню цих земель у межі селища Сергіївка
2.Створення бренду та підняття іміджу громаді як бальнеологічного та туристичного курорту	2.1. Розробка проєктів по розширенню туристичного сезону («4 сезони») 2.2. Розробка та розвиток власних туристичних та етно – фестивалів, участь у сусідів та області, вихід на міжнародний туристичний ринок (розробка конкретних проєктів) 2.3. Розширення та створення нових туристичних маршрутів, облаштування зон відпочинку та розвиток зеленого туризму (розробка інвестиційних проєктів)
3. Створення курорту місцевого значення «Курортотоліс Сергіївка»	3.1.Удосконалення концепції розвитку с. Сергіївка як курорту місцевого значення 3.2. Розробка інвестиційних пропозицій для інвесторів щодо розвитку курорту 3.3. Створення фото та відео іміджевих портфелів курорту та громади 3.4. Розробка техніко-економічного завдання до проєкту створення курорту місцевого значення «Курортотоліс Сергіївка»

продовження табл. 4.1.

Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
	3.5. Розробка проекту створення курорту місцевого значення «Курортополіс Сергіївка»
Стратегічна ціль	СЦ2. Раціональне використання ресурсів курорту
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1.Виявлення нових, оптимізація використання наявних медико-екологічних ресурсів	1.1. Проведення оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів, у тому числі медико-біологічної 1.2. Розробка інвестиційних пропозицій для інвесторів щодо використання наявних медико-екологічних ресурсів (підготовка інвестиційних попереджень щодо використання повітролікування, водолікування, грязелікування, використання мінеральних вод та термоджерел)
2. Впровадження системи раціонального і технічно обгрунтованого використання природних лікувальних ресурсів та охорони родовищ курорту	2.1. Створення фото та відео портфелів медико-екологічних ресурсів громади для інвесторів 2.2. Розробка техніко-економічних завдань та проєктів використання повітролікування, водолікування, грязелікування, використання мінеральних вод та термоджерел 2.3. Включення проєктів використання повітролікування, водолікування, грязелікування, використання мінеральних вод та термоджерел у проєкт створення курорту місцевого значення «Курортополіс Сергіївка» 2.4. Включення системи раціонального і технічно обгрунтованого використання природних лікувальних ресурсів у туристичні громади, району та області 2.5. Подання системи раціонального і технічно обгрунтованого використання природних лікувальних ресурсів громади на туристичних виставках, інвестиційних форумах та семінарах 2.6. Розробка проєктів використання повітролікування, водолікування, грязелікування, використання мінеральних вод та термоджерел

продовження табл. 4.1.

Стратегічна ціль	СЦЗ. Планування розвитку простору курортополісу
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
1. Просторовий розвиток курортополісу	1.1. Розроблення детальних планів курортополісу 1.2. Включення у генплан розвитку селищ та територій проєктів озеленення територій 1.3. Підвищуватиме вимоги до архітектурних та дизайнерських рішень, які визначають зовнішній вигляд курортополісу, зокрема до елементів зовнішнього оформлення будівель, елементів зовнішньої реклами тощо 1.4. Посилюватиметься відповідальність приватних власників, які беруть участь у формуванні вигляду населеного пункту за дотримання встановлених норм та правил благоустрою 1.5. Відновлення курорту після руйнувань внаслідок російської агресії шляхом створення у Сергіївці «Парку садового мистецтва» з різноманітними насадженнями, також вирощування лікувальних трав, які місцеві жителі та санаторні заклади будуть використовувати при приготуванні фіточаїв, фітоароматерапії, інгаляцій, фітованн в процесі надання послуг реабілітації
2. Регулювання розвитку курортополісу	2.1. Розробка планів озеленення територій (передбачається формування безперервної мережі публічних просторів та рекреаційних зон на основі реконструкції існуючих та створення нових) 2.2. Публічні простори повинні формуватися у відповідності до ландшафту території населеного пункту, з використанням елементів благоустрою та особливостей поселенської структури для створення привабливих та впізнаваних районів. Особлива увага приділятиметься підвищенню потенціалу загальнокурортних парків 2.3. Місцева влада стимулюватиме насичення громадського простору креативними елементами (стріт-арт, інтерактивні скульптурні композиції, творчі рішення у сфері озеленення, створення малих архітектурних форм тощо) 2.4. Місцева влада сприятиме формуванню мережі атрактивних місць з урахуванням національно-

	культурного потенціалу та використанням нових технологій індустрії вражень
--	--

продовження табл. 4.1.

Стратегічна ціль	СЦ4. Створення конкретної туристичної складової громади
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
1. Розвиток сучасної туристичної інфраструктури курортного полісу	1.1. Надання комунальних послуг на рівні європейських стандартів (модернізація обладнання підприємства водопостачання та відновлення мереж водопровідно-каналізаційного господарства, відновлення зношених та застарілих систем електропостачання, модернізація та заміна систем виробництва, транспортування, розподілу та споживання теплової енергії, створення комплексної системи поводження з побутовими відходами) 1.2. Будівництво котеджних містечок, облаштування зон відпочинку та розвиток зеленого туризму (розробка інвестиційних проєктів) 1.3. Розгортання ландшафтного та садового підприємництва, виноградарства, виробництва мінеральної води, будівництва споруд для використання гарячих джерел 1.4. Організація системи дорожнього руху (вдосконалення мережі доріг, зокрема це стосується капітального ремонту, подальшої реконструкції, будівництва та підтримки в належному стані)
2. Створення безбар'єрного середовища для людей з обмеженими фізичними можливостями	2.1. Забезпечення комфортним проживанням та оздоровленням людей з обмеженими фізичними можливостями 2.2. Забезпечення наявністю спеціального транспорту, пляжів і пішохідних зон, соціальна і побудова інфраструктури обладнаної необхідними елементами доступності 2.3. Важливим питання є комплексна доступність об'єкту за наступними критеріями: пандус, обладнана спеціальним місцем для інваліда автостоянка, вхід і доступність внутрішніх частин приміщень, наявність інформаційних показників про доступність об'єктів інфраструктури для людей з інвалідністю, доступна транспортна та вулична інфраструктура

--	--

продовження табл. 4.1.

<i>Операційні цілі (ОЦ)</i>	<i>Завдання</i>
1	2
3.Створення конкурентоспроможного туристичного продукту громади	3.1. Створення та запуск нових спеціалізованих турів 3.2. Розширення туристичного сезону можливе через створення комплексних (пакетних) пропозицій з відпочинку у міжсезоння – спеціалізованих оздоровчих турів, орієнтованих на конкретні групи споживачів 3.3. Для оптимізації туристичних потоків необхідно створити інтегровану базу даних туристичних пропозицій на території. Отримання комплексної інформації щодо туристичних об'єктів території дозволить оцінити її загальний туристичний потенціал та виявити можливості для розвитку певних видів туризму – оздоровчого, спортивного, подієвого тощо
4.Комплексний інформаційний супровід туристичної діяльності	4.1. Створення та просування туристичного бренду курортополісу 4.2. Розповсюдження широкої рекламні та PR кампанії у пресі, Ютубе та соціальних мережах 4.3. Створення власного інформаційного порталу туристичної діяльності громади 4.4. Виготовлення рекламної продукції та її розповсюдження
5.Розвиток сервісної інфраструктури	5.1. Створення сервісної інфраструктури (мережа кафе, ресторанів, готелів, магазинів, сувенірних лавок, центрів надання побутових послуг), формування кластеру туристичних послуг та забезпечення належної якості сервісів, у тому числі розширюючи можливості використання приміщень першого поверху для громадських функцій. 5.2. Створення інфраструктури для проведення форумів, конференцій, виставок та семінарів, що також сприятиме підвищенню туристичної привабливості курорту, збільшенню надходжень від туризму та міжнародному обміну знаннями та досвідом 5.3. Створення туристично- інформаційного центру, в якому туристи можуть отримати безкоштовні багатомовні карти, схеми транспортного сполучення, інформаційні буклети

	про курортполіс та багато іншої корисної інформації
--	---

продовження табл. 4.1.

<i>Операційні цілі (ОЦ)</i>	<i>Завдання</i>
1	2
	5.4. Забезпечення безпеки туристів та захист їх законних прав та інтересів сприятиме підвищенню якості наданих туристичних послуг шляхом: надання невідкладної допомоги туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації та/або постраждали під час подорожі; створення «гарячої» телефонної лінії для прийому і ведення обліку звернень та скарг туристів, у тому числі іноземних, а також надання необхідної інформації з питань туризму, виклику допомоги; проведення моніторингу надзвичайних подій, що трапляються з туристами на території; посилення відповідальності суб'єктів туристичної діяльності перед споживачами туристичних послуг.

Виконання наведених у таблиці 4.1 стратегічних, операційних цілей та завдань формує намічений план конкретних цілей та проектів щодо виконання основної мети першого пріоритетного напрямку стратегії розвитку Сергіївської громади.

4.2. Конкурентоспроможна громада (відновлення економіки, інвестиції, бізнес)

Якщо перший пріоритет є основною метою стратегії громади, то другий пріоритет закладає матеріальні основи майбутнього розвитку громади та її добробуту.

Комплексна та гармонізована підтримка МСП та залучення інвестицій у реальний сектор економіки громади передбачає поетапний план дій по заохоченню та залученню інвестицій у реалізацію бізнес-проектів на земельних ділянках та об'єктах нерухомості, що належать громаді.

У таблиці 4.2 наведені стратегічні, операційні цілі, а також завдання за другим пріоритетом розвитку громади.

Таблиця 4.2

Перелік стратегічних, операційних цілей та завдань громади за другим пріоритетом - **Конкурентоспроможна громада (відновлення економіки, інвестиції, бізнес)**

Стратегічна ціль	СЦ5. Створення конкурентоспроможної економіки громади
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
1.Відновлення економіки громади	1.1.Розробка плану воєнного та післявоєнного відновлення економіки громади 1.2. Створення центру розвитку кооперації та субконтрактації 1.3. Створення умов для формування та динамічного розвитку кластерів (лікувального, туристичного, транспортного, торгового, переробки сільгосппродукції тощо). 1.4.Поліпшення умов надання адміністративних послуг 1.5. Створення спеціального порталу (у рамках сайту громади) для підприємців з метою захисту їх бізнесу. 1.6.Створення центру підтримки бізнесу
2.Достойна робота для всіх (структурна перебудова економіки громади)	2.1. Будівництво котеджних містечок, підприємств з вивозу та переробки побутових відходів, будівель під обслуговування відпочиваючих, розгортання ландшафтного та садового підприємництва, виноградарства, виробництва мінеральної води, будівництва споруд для використання гарячих джерел, розвиток підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, виробництва харчових продуктів, розвиток рибних промислів та риборозведення (Будакський лиман)

--	--

продовження табл. 4.2

Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
	2.2. Забезпечення відповідності ціни та якості туристичних продуктів шляхом створення умов для оптимізації організаційно-економічної структури діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу у сфері туризму і запровадження стандартизації надання туристичних послуг відповідно до міжнародних стандартів 2.3. Місцева влада має створити стимули для існуючих підприємств і «стартапів», забезпечуючи прозорість та спрощення процедур реєстрації бізнесу та отримання дозволів, у тому числі розширюючи надання послуг бізнесу через електронні комунікації 2.3. Місцева влада також буде в межах своєї компетенції забезпечувати зниження місцевих тарифів та інших зборів на початковій стадії розвитку бізнесу та лобіювати створення сприятливого податкового режиму для розвитку бізнесу 2.4. Окрім того, місцева влада докладатиме зусиль для забезпечення прозорості та законності діяльності контролюючих органів на території територіальної громади. 2.5. Місцева влада запроваджуватиме нові формати спілкування з підприємцями з актуальних проблем розвитку бізнесу Важливу роль у цьому відіграватиме консультативно-дорадчий орган – Рада підприємців з розвитку бізнесу
Стратегічна ціль	СЦ6. Пошук інвесторів та фінансування програм економічного розвитку громади

Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1.Формування бізнес-іміджу громади	1.1.Для залучення приватних інвестицій необхідно активізувати промоцію інвестиційних можливостей та переваг бізнесу у громаді 1.2. Формувати репутацію місцевої влади як надійного партнера у бізнес-спільноті

продовження табл. 4.2

Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
2.Просування бізнес-проектів громади	2.1.Мають бути розроблені промо-матеріали та визначені шляхи просування інвестиційних бізнес-проектів 2.2. Зусилля повинні бути сфокусовані у першу чергу на залученні сталих приватних інвестицій. Політика просторового планування розвитку економіки громади має бути спрямована на активний пошук нових можливостей для залучення інвестицій. Кожен приватний інвестор, який вирішив скористатися цими можливостями та інвестувати у економіку території, має отримати постійну підтримку місцевої влади протягом усього інвестиційного процесу та подальший супровід інвестиційної діяльності 2.3.Участь керівництва та представників бізнесу громади в інвестиційних форумах, виставках, конференціях та семінарах з презентаційними матеріалами інвестиційних проектів та програм
Стратегічна ціль	СЦ7. Створення нових бізнесів та робочих місць
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1.Оновлення діючого бізнесу	1.1.Розробка місцевих програм підтримки бізнесу, оновлення інфраструктурних об'єктів
2. Створення нових бізнесів	2.1. Розробка інвестиційних бізнес-проектів по будівництву котеджних туристичних та рекреаційних об'єктів, підприємств з вивозу та переробки побутових відходів, будівель під обслуговування відпочиваючих, розгортання ландшафтного та садового підприємництва, виноградарства, виробництва мінеральної води, будівництва споруд для використання гарячих джерел, розвиток підприємств з переробки

	сільськогосподарської продукції, виробництва харчових продуктів, розвиток рибних промислів та риборозведення (Будакський лиман)
3.Створення нових робочих місць	3.1.Місцева влада спільно з роботодавцями має розробляти спеціальні програми, щоб зберегти місцеві висококваліфіковані кадри та залучати висококваліфікованих фахівців з інших міст (регіонів) 3.2. Слід заохочувати працевлаштування висококваліфікованих кадрів на місцевих підприємствах, щоб скоротити їх відтік за межі населеного пункту

Виконання наведених у таблиці 4.2 стратегічних, операційних цілей та завдань формує намічений план конкретних цілей та проектів щодо виконання комплексної підтримки МСП та залучення інвестицій у реальний сектор економіки громади.

4.3. Ландшафтна громада (зростання сільськогосподарського сектору)

В окремий стратегічний напрямок у стратегії виділяється стимулювання розвитку зростання сільськогосподарського сектору. Сільськогосподарське виробництво в Сергіївській громаді має підпорядковуватися основному завданню розвитку - створення місцевого курорту. Місцеве сільськогосподарське виробництво має гармонічно доповнювати потреби тих, хто лікується і відпочиває, а також сприятиме зростанню добробуту місцевих жителів. У таблиці 4.3 наведені стратегічні, операційні цілі, а також завдання за третім пріоритетом розвитку громади.

Таблиця 4.3

Перелік стратегічних, операційних цілей та завдань громади за третім пріоритетом – **Ландшафтна громада (зростання сільськогосподарського сектору)**

Стратегічна ціль	СЦ8. Створення гармонійного ландшафту для лікування та сільськогосподарського бізнесу
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання

1	2
1.Створення ландшафту для лікування	1.1. Розвиток с. Сергіївка як курортного центру передбачає формування курортного центру та поліцентричної структури взаємопов'язаних територій з урахуванням специфіки забудови, яка історично склалася

продовження табл. 4.3

<i>Операційні цілі (ОЦ)</i>	<i>Завдання</i>
1	2
	1.2. Створення багатофункціонального оздоровчого парку «Гармонія душі і тіла» як комплекс територіально та функціонально взаємопов'язаних атракцій – оздоровча мікро-дестинація 1.3. Створення у Сергіївці «Парку садового мистецтва» з різноманітними насадженнями, також вирощування лікувальних трав, які місцеві жителі та санаторні заклади будуть використовувати при приготуванні фіточаїв, фітоароматерапії, інгаляцій, фітованн в процесі надання послуг реабілітації 1.4.Створення курортного SPA центру 1.5. Реалізація проекту буріння свердловини з термальними водами в с. Сергіївка, просування проектів використання гарячого джерела для бальнологічного лікування відпочиваючих, обладнання басейну та туристичної інфраструктури
2.Упорядкування земельних ділянок для лікування та сільськогосподарського бізнесу	2.1. Планування та проектування рекреаційної території під загальнокурортний термальний парк. Це комплекс, що складається із лікувально-оздоровчого центру, відкритих і закритих басейнів, комплексу саун. Для дітей створюються ігрові кімнати, басейни, можливі міні-аквапарки. Для дорослих та дітей пропонуються різноманітні оздоровчі, СПА та ВЕЛНЕС програми. Можливі також розважальні заходи і програми. Лікувально-оздоровчий центр Парку може надавати великий спектр фізіотерапевтичних послуг, різних видів масажу, пропонувати грязьові та косметичні

	процедури. На території термального парку можуть бути розташовані готелі та кемпінги; обов'язковою умовою є функціонування закритих (зимових) басейнів та ігрових кімнат 2.2. Оптимізація земельних ділянок під сільськогосподарське виробництво 2.3. Локалізації та ліквідації амброзії полинолистної на території Сергіївської селищної ради протягом реалізації стратегії
--	---

продовження табл. 4.3

Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
Стратегічна ціль	СЦ9. Зростання сільськогосподарського сектору громади
1.Розвіток сільськогосподарського сектору громади	1.1.Розгортання ландшафтного та садового підприємництва, виноградарства 1.2. Розвиток підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, виробництва харчових продуктів, розвиток рибних промислів та риборозведення (Будакський лиман)

4.4. Ресурсноєфективна громада (енергозбереження, економічне використання природних ресурсів, санітарно-екологічний благоустрій громади)

В окремий стратегічний напрямок у стратегії виділяється підвищення рівня енергозбереження, економічне використання природних ресурсів, санітарно-екологічний благоустрій громади. Даний напрямок розвитку громади деталізується окремими Програмами та заходами цільового призначення:

- поступовий перехід до альтернативних джерел енергії (використання пелітів, будівництво об'єктів альтернативної електроенергетики (сонячної електростанції, встановлення сонячних батарей, використання сучасних побутових та загального користування

печей, печей-камінів, вітрогенераторів, тощо);

- ремонт та модернізація наявних систем електропостачання (*ремонт вуличного освітлення сіл Приморського старостинського округу Сергіївської ТГ*);

- модернізація систем теплопостачання;

- впровадження програми збереження тепла в будівлях та об'єктах соціальної інфраструктури громади;

- модернізація системи водопостачання та водовідведення (*реконструкція мереж водопостачання смт Сергіївка та сіл громади, будівництва свердловин в с. Приморське, с. Косівка, реконструкція наявних очисних споруд, будівництво зливної станції по прийому різних побутових відходів з не каналізованої зони Сергіївської територіальної громади, будівництва очисних споруд модульного типу та мереж водовідведення в с. Миколаївка, Приморське, створення каналізаційних вигрібних ям в приватному секторі з використанням екологічно чистих очисних матеріалів та виробництво гумусу*);

- модернізація систем утилізації та обробки відходів (*будівництво сміттєсортувального заводу на території Сергіївської територіальної громади*).

Різні стартові умови сіл, які об'єдналися в громаду, вимагають визначити та забезпечити дотримання певних стандартів у наданні комунальних послуг, забезпеченні благоустрою, тощо. З цією метою буде створено єдиний комунальний простір. Місцева влада повинна забезпечити дієву систему менеджменту на комунальних підприємствах, а також добиватись збільшення їх потужності для задоволення потреб споживачів. Ця ціль пов'язана з численними організаційними та управлінськими заходами, які разом з модернізацією інфраструктури, сприятимуть наданню комунальних послуг на рівні стандартів, встановлених у країнах ЄС. Доцільним є створення спеціального комунального підприємства з функціями

керуючої кампанії для організації ефективного функціонування курортотолісу та координації діяльності усіх суб'єктів рекреаційної індустрії в межах курорту.

Послуги життєзабезпечення населених пунктів надаватимуться підприємствами, які знаходяться у комунальній власності.

На етапі становлення комунальних служб громада докладатиме зусиль до їх достатнього технічного оснащення. Спектр послуг, які надаватимуться комунальними службами, має забезпечити задоволення потреб громадян.

Усі заходи за даним напрямом реалізовуватимуться із широким залученням громадськості до вирішення нагальних питань. Буде визначено та описано основні послуги, які надаватимуться у кожному населеному пункті громади. У таблиці 4.4 наведені стратегічні, операційні цілі, а також завдання за третім пріоритетом.

Таблиця 4.4

Перелік стратегічних, операційних цілей та завдань громади за четвертим пріоритетом - «Ресурсно-ефективна громада (енергозбереження, економічне використання природних ресурсів, санітарно-екологічний благоустрій громади)»

Стратегічна ціль	СЦ10. Енергозбереження
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
1. Поступовий перехід до альтернативних джерел енергії у її виробничому та побутовому споживанні	1.1.Будівництво об'єктів альтернативної електроенергетики (сонячної електростанції, встановлення сонячних батареї, вітрогенераторів, побутових сонячних колекторів та панелей 1.2.Популяризація та встановлення сучасних побутових та загального користування котлів, печей, печей-камінів, використання пелітів 1.3. Складання перспективного плану реконструкції комунальних послуг 1.4. Впровадження енергозберігаючих технологій в дошкільних навчальних закладах, загальноосвітніх школах, багатоквартирних будинках

Стратегічна ціль	СЦ11. Економічне використання природних ресурсів
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1.Ремонт та модернізація наявних систем електропостачання	1.1.Ремонт вуличного освітлення сіл Приморського старостинського округу Сергіївської ТГ
2. Модернізація систем життєзабезпечення	2.1. Модернізація систем теплопостачання 2.2.Модернізація систем водопостачання та водовідведення (реконструкція мереж водопостачання с. Сергіївка та сіл громади, будівництва свердловин в с. Приморське, с. Косівка, реконструкція наявних очисних споруд)

продовження табл. 4.4

Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
3.Збереження тепла в будівлях та об'єктах соціальної інфраструктури громади	3.1.Впровадження програми збереження тепла в будівлях та об'єктах соціальної інфраструктури громади 3.2.Формування проєктів термо-модернізації із залученням еко-компаній, інших джерел фінансування зі збереженням комунальної власності на будівлі
Стратегічна ціль	СЦ12. Санітарно-екологічний благоустрій громади
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
1. Модернізація системи водопостачання та водовідведення	2.1.Будівництво зливної станції по прийому різних побутових відходів з неканалізованої зони Сергіївської територіальної громади 2.2.Будівництво очисних споруд модульного типу та мереж водовідведення в с. Миколаївка, Приморське 2.3.Створення каналізаційних вигрібних ям в приватному секторі з використанням екологічно чистих очисних матеріалів та виробництво гумусу
2.Екологічне забезпечення управління відходами на території громади	2.1.Будівництво сміттесортувального заводу на території Сергіївської територіальної громади

4.5. Соціально розвинена громада (соціальний захист та безпечні умови життєдіяльності мешканців громади)

Підсумком розробки стратегічних заходів у цьому напрямку має бути програма дій для розвитку соціального захисту та створення безпечних умов життєдіяльності мешканців громади. У таблиці 4.5 наведені стратегічні, операційні цілі, а також завдання за четвертим пріоритетом.

Таблиця 4.5

Перелік стратегічних, операційних цілей та завдань громади за п'ятим пріоритетом - «Соціально розвинена громада (соціальний захист та безпечні умови життєдіяльності мешканців громади)»

Стратегічна ціль	СЦ13.Підвищення якості соціального забезпечення мешканців громади
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1	2
1.Підвищення якості загальнодоступних засобів комунікацій	1.1.Розширення доступності інтернет-зв'язку у всій громаді
2.Підвищення якості та доступності медичних послуг	2.1.Оптимізація існуючої системи медичної діагностики з метою покращення профілактики захворювань 2.2.Спрощення доступу мешканців громади до єдиної інформаційної системи електронної реєстрації і електронного медичного документообігу 2.3.Покращення доступності та якості надання медичної допомоги жителям громади, особливо сільської місцевості 2.4.Впровадження нових сучасних технологій обстеження та лікування з урахуванням уніфікованих клінічних протоколів 2.5.Впровадження економічних, правових і конституційних гарантій ветеранів війни та праці, громадян похилого віку, громадян, які

	постраждали внаслідок військових дій, інших вразливих верств населення 2.6.Підвищення якості обслуговування пенсіонерів, одиноких громадян та інвалідів
Стратегічна ціль	СЦ14.Підвищення якості освітніх послуг та розвиток культури
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1.Підвищення якості освітніх послуг	1.1.Збереження і розвиток закладів освіти, впровадження сучасних інформаційних технологій, сучасних досягнень педагогічної науки

продовження табл. 4.5

Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
	1.2.Приведення матеріально-технічної бази навчальних закладів у відповідність до сучасних стандартів навчально-виховного процесу (капітальний ремонт та переобладнання приміщень першого поверху дошкільного відділення з харчоблоком Миколаївського закладу загальної середньої освіти, розташованого за адресою с. Миколаївка, вул. Центральна 43А, капітальний ремонт приміщення харчоблоку та фасаду будівлі Сергіївського опорного закладу загальної середньої освіти) 1.3.Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій управління освітніми процесами, педагогічного менеджменту
2.Розвиток вітчизняної української культури	2.1.Збереження і примноження національного скарбу-фольклору та історично-культурної спадщини 2.2.Зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури (капітальний ремонт лівого крила будинку культури с. Приморське для використання та організації роботи АЗПСМ; капітальний ремонт приміщень та фасаду БК с. Миколаївка у зв'язку з аварійним станом) 2.3.Реалізація заходів, спрямованих на підтримку системи естетичного виховання дітей та молоді.

	2.4.Створення умов для розвитку самодіяльної народної творчості, підтримка творчих колективів, збереження культурних традицій
Стратегічна ціль	СЦ15.1.4. Розвиток здорового способу життя
Операційні цілі (ОЦ)	Завдання
1. Створення розвиненої інфраструктури для заняття спортом	2.1.Створення розвиненої інфраструктури для заняття спортом і активного відпочинку для всіх верств населення 2.2.Створення умов щодо доступності заняттям масовим спортом на спортивних об'єктах 2.3.Реконструкція існуючих спортивних споруд
2.Залучення до занять фізичною культурою та спортом різних верств населення	2.1.Проведення спортивних змагань різних рівнів та залучення до занять фізичною культурою та спортом різних верств населення 2.2.Залучення широких верств населення в масовий спорт, популяризація здорового способу життя 2.3.Розвиток дитячо-юнацького спорту

РОЗДІЛ 5. МЕХАНІЗМ ТА ПРОЦЕДУРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

5.1. Основні елементи механізму реалізації Стратегії

Стратегія розвитку Сергіївської територіальної громади містить основні цілі та задачі за пріоритетами економічної та соціальної політики громади, а також найважливіші напрямки та заходи реалізації зазначених цілей на довгострокову перспективу. Стратегія розрахована на 7 років (2023-2029 роки). Успіх її реалізації залежить від того, наскільки стратегічне бачення буде переведено в управлінські дії ради громади, наскільки дійовим виявиться механізм, що забезпечує «баланс інтересів» та скоординовані дії учасників, що представляють різні сфери: владу, бізнес та некомерційний сектор, населення.

Для реалізації Стратегії мають використовуватися такі механізми:

- організаційний;
- нормативно-правовий;
- фінансовий;

- *соціальне партнерство;*
- *інформаційний механізм.*

Організаційний механізм реалізації Стратегії – це діяльність виконавчих органів селищних рад з підготовки та реалізації документів, що мають бути розроблені на підставі Стратегії та Генерального плану розвитку громади.

Основні інструменти механізму:

- участь у реалізації державних та регіональних стратегій, концепцій, програм, проєктів;
- розробка прогнозів економічного та соціального розвитку громади;
- розробка та реалізація програм економічного та соціального розвитку громади та цільових програм;
- розробка та реалізація щорічних планів дій з реалізації Стратегії;
- відбір, муніципальна підтримка та реалізація соціально та економічно значимих проєктів та заходів.

Базовою одиницею реалізації Стратегії виступають проєкти. Затверджені проєкти формують портфель проєктів Стратегії. Проєкти формують План дій щодо виконання завдань стратегії. В умовах війни, крім плану дій, має бути сформований план відновлення громади. Проєкти плану дій ініціюються та включаються до портфелю за пропозиціями робочої групи. Ініційовані робочою групою проєкти передаються на розгляд та розроблення спеціалізованим проєктним організаціям. На засідання робочої групи виносяться також соціально важливі проєкти, що вирішують проблеми мешканців ТГ. Усі інші проєкти включаються до портфелю проєктів Стратегії за рішенням робочої групи, узгодженим із заступником голови Сергіїївської громади, що відповідає за певний напрям.

Проєкти, що пройшли стадію проектування ТЕО та експертизу розробника, складають ключовий портфель пропозицій розвитку ТГ. Серед запропонованих до реалізації проєктів можна виділити як ініціативні (монопроєкти), так і комплексні (мультипроєкти), об'єднані певною метою.

Список реалізованих в рамках стратегії проєктів має переглядатися один раз на рік відповідно до існуючої процедури. Ініціативні проєкти (монопроєкти) включаються в портфель розвитку ТГ на основі рішення відповідної фокус-групи при узгодженні з профільним заступником голови ТГ.

Проєкти, що виносяться на засідання робочої групи, підлягають комплексній експертизі (експертизі сертифікованих розробників відповідного профілю). Експерти затверджуються робочою групою за поданням голои селищної ради Сергіївської ТГ. Експерт надає письмовий відгук щодо проєкту та виступає з співповіддю на засіданні робочої групи. Проєкти, що мають особливе значення для економічного та соціального розвитку ТГ, за рішенням робочої групи відносяться до ключових проєктів Стратегії.

Проєкти, схвалені Робочою групою, розглядаються профільною постійною комісією ради ТГ та затверджуються рішенням Сергіївської селищної ради.

Порядок процедури проходження експертизи поетапний.

1 етап – попередня фінансова експертиза реалістичності проєкту.

2 етап – комплексна оцінка експертами відповідного профілю.

У разі позитивного схвалення експертами робоча група та виконавчий комітет рекомендує проєкт на затвердження до засідання сесії Сергіївської селищної ради.

Проєкти можуть бути включені до загальних цільових програм. У цьому випадку вони затверджуються селищною радою у складі зазначених програм.

Мешканцям ТГ, суб'єктам господарювання може надаватися допомога при підготовці проєктів.

Реалізація будь-яких проєктів залежить від їхнього фінансування. Наявність інвесторів становить основне завдання реалізації будь-якого проєкту. Зусилля громади повинно бути сфокусовані у першу чергу на залученні сталих інвестицій. Політика просторового планування розвитку економіки громади має бути спрямована на активний пошук нових можливостей для залучення інвестицій. Кожен приватний інвестор, який

вирішив скористатися цими можливостями та інвестувати у економіку території, має отримати постійну підтримку місцевої влади протягом усього інвестиційного процесу та подальший супровід інвестиційної діяльності. Зацікавленість інвесторів та грантодавців багато в чому залежить від участі керівництва та представників бізнесу громади в інвестиційних форумах, виставках, конференціях та семінарах з презентаційними матеріалами інвестиційних проектів та програм.

Організаційний зв'язок документів має забезпечуватися єдністю цілей та шляхів вирішення економічних та соціальних завдань у межах Стратегії розвитку ТГ.

Нормативно-правовий механізм реалізації Стратегії являє собою правове забезпечення інноваційних змін економічної діяльності та суспільного життя.

Основні інструменти механізму:

- розробка нових нормативно-правових актів територіальної громади, спрямованих на реалізацію Стратегії за всіма напрямками діяльності;
- підготовка законодавчих ініціатив з вдосконалення регіонального законодавства;
- підготовка пропозицій органам державної влади та управління з вдосконалення національного законодавства.

Фінансовий механізм реалізації Стратегії являє собою концентрацію фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку ТГ.

Основні фінансові інструменти реалізації Стратегії:

- бюджет Сергіївської ТГ (внутрішній ресурс підвищення ефективності економічного та соціального розвитку ТГ);
- цільове софінансування за рахунок коштів державного та регіонального бюджетів шляхом активної участі ТГ в реалізації пріоритетних національних проєктів, регіональних цільових програм, адресних інвестиційних програм;

- державні позабюджетні цільові соціальні фонди;
- самофінансування з боку суб'єктів господарювання, що здійснюють реалізацію інвестиційних проєктів (внутрішні інвестиції (кошти підприємств), зовнішні інвестиції, іноземні інвестиції);
- зовнішні та внутрішні запозичання;
- кошти міжнародних фінансових установ;
- міжнародна технічна допомога та ін.

Механізм соціального партнерства – це сукупність відносин між усіма суб'єктами, діяльність яких зачіпає інтереси мешканців Сергіївської ТГ щодо формування стратегічних орієнтирів, які забезпечують життєдіяльність та розвиток адміністративно-територіального утворення, а також практики втілення цих орієнтирів в управління ТГ.

Основні інструменти механізму:

- створення постійно діючих структур, що забезпечать участь громадськості у розробці та реалізації Стратегії (фокус-груп, робочих груп);
- вивчення громадської думки (через анкетування, опитування, інтерв'ю тощо);
- підготовка та проведення загальних заходів (конкурсів, виставок, ярмарок, конференцій, семінарів тощо);
- робота з представниками різних соціальних структур та інститутів.

Інформаційний механізм реалізації Стратегії має дуже важливе значення. Він передбачає створення сторінки на офіційному сайті Сергіївської громади, на якій буде опубліковано текст Стратегії та зміст портфелю її проєктів, організовано обговорення наданих документів. Представлена на офіційному сайті інформація щодо ходу реалізації Стратегії та окремих проєктів буде постійно оновлюватися. Сайт передбачатиме можливість надання пропозицій щодо нових проєктів Стратегії.

Інформація щодо ходу реалізації Стратегії буде регулярно оприлюднюватися у засобах масової інформації громади.

5.2. Моніторинг реалізації Стратегії

Важливим для реалізації Стратегії є створення дієвої системи моніторингу – відстеження (контролю) процесів, що відбуваються в економіці та соціальній сфері громади.

Шляхом постійного контролю моніторинг дозволяє отримати достовірну та об'єктивну інформацію про соціально-економічні процеси, що відбуватимуться у Сергіївській ТГ, оцінити та проаналізувати тенденції, що складуться у різних економічних структурах, визначити ступінь досягнення місії стратегічного розвитку, на базі отриманої інформації підготувати рекомендації, спрямовані на подолання негативних та підтримку позитивних тенденцій, тобто скоригувати Стратегію відповідно до виявлених тенденцій.

Основними завданнями моніторингу є:

- контроль за дотриманням графіка виконання окремих проєктів;
- аналіз руху до запланованих результатів;
- аналіз динаміки цільових індикаторів;
- аналіз причин невиконання окремих проєктів, формування рекомендацій з метою усунення недоліків;
- аналіз змін зовнішнього оточення – законодавства, конкуренції, економічного стану;
- аналіз внутрішніх змін у громаді;
- аналіз змін у громаді в результаті виконання стратегічного плану, оцінювання ефективності та реалістичності окремих його складових.

Важливим при розробці моделі моніторингу є вибір критично важливих елементів стратегічного плану, що визначають рух у потрібному напрямку. У Стратегії економічного та соціального розвитку Сергіївської ТГ до 2029 року таким елементом є формування комфортного середовища, а саме –

«Здійснити реальні зміни у забезпеченні сталого зростання при послідовному та комплексному розвитку громади, набуття статусу курорту, досягти добробуту та соціального захисту мешканців громади на умовах партнерства влади, громади, та бізнесу».

Це гасло є комплексним завданням, що включає в себе не лише закріплення сформованого статусу громади, але й розширення можливостей його використання, створення комфортних умов для життя та відпочинку.

Основними елементами моніторингу будуть звіти про хід виконання Стратегії, які заслуговуватимуться щорічно на засіданні робочої групи. Річний звіт про виконання Стратегії заслуговуватиметься на сесії ради Сергіївської ТГ.

РОЗДІЛ 6. СЦЕНАРІЇ ТА ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

6.1. Можливі сценарії реалізації Стратегії

Досягнення поставлених цілей у вирішенні завдань пріоритетних напрямів розвитку Сергіївської ТГ можливо різними шляхами їх реалізації.

Зараз Україна перебуває в умовах війни та агресії з боку РФ, це накладає жорсткі рамки на реалізацію стратегічних перспектив розвитку громад. В умовах війни, горизонт пізнання різко знижується, що робить невизначеними перспективи стратегічних ініціатив. Разом з тим, базові умови розвитку залишаються багато в чому колишніми, що дозволяє, ґрунтуючись на сценарних стратегічних перспективах, прорахувати можливі шляхи реалізації поставлених стратегічних цілей та завдань. Поєднання зовнішніх і внутрішніх факторів реалізації стратегії в накладенні на час її реалізації призводить до деревовидного характеру шляхів бачення досягнення стратегічної мети розвитку Сергіївської ТГ до 2029 року. У теорії стратегічного управління такий підхід прийнято називати сценарним. Традиційно, розробляючи сценарії, розглядають три головних сценарії розвитку:

а) песимістичний – діє більшість зовнішніх загроз, багато внутрішніх проблем, і ці загрози, протиріччя і катаклізми можуть погіршити або зберегти ситуацію в майбутньому;

б) реалістичний – зовнішні можливості та загрози, які виникають, компенсуються новими структурними змінами, з'являються нові можливості зростання на основі знову використаних традиційних методик;

в) оптимістичний – планований ріст виконується по закладеній моделі на основі традиційних і новітніх методик.

У стратегії економічного та соціального розвитку Сергіївської ТГ розглядаються всі три вищевикладених варіанти з певними корективами в оптимістичну сторону (рис. 6.1). Таке коригування закладається як в самій назві, так і в методах їх реалізації. Можливими сценаріями соціально-економічного розвитку Сергіївської ТГ до 2029 року є (рис. 6.1):

Песимістичний (враховує важкі наслідки війни) – підтримання існуючого становища в умовах війни та післявоєнне відновлення громади та її економіки.

Реалістичний (мобілізаційний та інноваційний) – мобілізація зовнішніх і внутрішніх джерел реалізації стратегії, використання грантового фінансування, державної підтримки повоєнного відновлення, можливе залучення іноземних та вітчизняних інвесторів, впровадження сучасних рекреаційних та виробничих технологій, нових інноваційних проектів розвитку.

<i>Можливі сценарії</i>	<i>Модель розвитку</i>
<i>Песимістичний (враховує важкі наслідки війни)</i>	<i>Передбачає використання підтримання існуючого становища в умовах війни та післявоєнне відновлення громади та її економіки</i>
<i>Реалістичний (мобілізаційний та інноваційний)</i>	<i>Орієнтується на мобілізацію зовнішніх і внутрішніх джерел реалізації стратегії, використання грантового фінансування, державної підтримки повоєнного відновлення, можливе залучення іноземних та вітчизняних інвесторів, впровадження сучасних рекреаційних та виробничих технологій, нових інноваційних проектів розвитку</i>
<i>Оптимістичний (висока ймовірність ефективності інвестиційних зусиль)</i>	<i>Передбачає участь у грантовому фінансуванні розвитку території, використання державної підтримки повоєнного відновлення громади, активне залучення іноземних та вітчизняних інвесторів, впровадження сучасних рекреаційних та виробничих технологій, нових інноваційних проектів розвитку</i>

Рис. 6.1. Можливі сценарії реалізації Стратегії Сергіївської громади

Оптимістичний (висока ймовірність ефективності інвестиційних зусиль) – участь у грантовому фінансуванні розвитку території, використання державної підтримки повоєнного відновлення громади, активне залучення

іноземних та вітчизняних інвесторів, впровадження сучасних рекреаційних та виробничих технологій, нових інноваційних проектів розвитку.

Інерційний сценарій розвитку ТГ передбачає використання наявного потенціалу території з урахуванням відновлення розвитку громади та незначного зростання, що відповідає зростанню на 1-2% у рік (для ТГ – ВРП). Основою соціально-економічного розвитку ТГ будуть традиційні види економічної діяльності та підприємництва. ТГ розвивається як територія, що характеризується переважно рекреаційної економікою. Підприємства базових галузей в основному спрямовані на підтримку досягнутого рівня розвитку. Вони здійснюють заходи, які забезпечують підвищення якості послуг та продукції, що випускається, і зниження витрат на базі нових енерго- та ресурсозберігаючих та екологічно безпечних технологій. Органи місцевого самоврядування будуть використовувати чинні механізми планування та організації власної діяльності, реагуючи на поточні проблеми, які вирішуватимуться в короткостроковій перспективі бюджетного планування (1 рік), а також шляхом прийняття коротко- та середньострокових програм (1-5 років). Ефективною буде участь у національних проєктах, обласних програмах та використання виділених на їх реалізацію фінансових ресурсів. Особливість цього сценарію полягає в тому, що при значній частці малого бізнесу в економіці, його внесок у розвиток ТГ буде залишатися на колишньому рівні.

Реалістичний, мобілізаційний та інноваційний сценарій розвитку ТГ - передбачає повну реалізацію проєктів і програм Стратегії розвитку ТГ, політичну і соціальну стабільність, вдалий менеджмент, моніторинг, оновлення проєктів. Відповідно до цього сценарію ТГ більш активно включається у систему вітчизняних та регіональних товарних, інформаційних, фінансових та культурних обмінів як територія для розвитку відповідної рекреаційної інфраструктури та розміщення нових інноваційних виробництв. Програми розвитку малого і середнього бізнесу мають стати каталізатором зміни співвідношення «курортологічні послуги-виробництво» на користь власного виробництва.

Цей сценарій передбачає використання зростаючого потенціалу території, з урахуванням росту, який відповідає середньостатистичному зростанню ВВП країни в 3-4% на рік (для ТГ– ВРП).

Вказаний сценарій є *базовим* для реалізації цієї Стратегії.

Лева частина пріоритетів у «дереві цілей та пріоритетів» розвитку ТГ повинна не тільки покрити поточні соціальні потреби, але й забезпечити суттєве зростання добробуту жителів громади.

Оптимістичний сценарій з високою ймовірністю ефективності інвестиційних зусиль передбачає, що громада буде активно включатися в систему міжрегіонального та міжнародного розподілу праці з урахуванням заявлених власних пріоритетів та інтересів, буде відбуватися реалізація інноваційних проектів і програм, структурна перебудова економіки громади. Відбуватимуться глибокі реформи, внутрішні ресурси активізують зростання системи і сприяють «притягуванню» нових, більш значних ресурсів, здійсниться впровадження моделі «SMART-управління» громадою з додатковим «прискорювачем» інноваційного розвитку підприємств у форматі «INDUSTRY 4.0»

Сутність інноваційного сценарію розвитку буде полягати:

- в економічній спеціалізації території (рекреаційній, курортній, агропромисловій, сервісній);
- в активному проникненні на вітчизняні, регіональні та європейські ринки.

Передбачається інтенсивний розвиток інноваційних видів економічної діяльності, комплексна модернізація основних фондів підприємств громади і поступовий перехід виробництва на новий технологічний рівень.

Такий сценарій передбачає використання різко зростаючого потенціалу території з урахуванням зростання, який відповідає середньостатистичному зростанню ВВП країни в 5-10% на рік (для ТГ- ВРП).

Цей сценарій є *перспективним* для реалізації цієї Стратегії.

6.2. Етапи реалізації Стратегії

Масштабність і складність цілей і завдань, які необхідно вирішити в процесі реалізації Стратегічних пріоритетів економічного та соціального розвитку Сергіївської ТГ до 2029р., обумовлюють поетапне їх вирішення. Певні часові рамки на реалізацію стратегії розвитку формують і можливі сценарії майбутнього розвитку громади. Виходячи з цих основоположних умов для досягнення планованих завдань необхідно пройти такі етапи:

2023-24 рр. – відновлення пошкоджень на території громади внаслідок бойових дій, пошук інвесторів, розробка інвестиційних проектів, формування інвестиційного портфеля, участь в інвестиційних форумах конференціях, семінарах

2025-2026 рр. – динамічний підйом інвестиційної діяльності

2027-2029 рр. – створення сучасного місцевого курорту, інноваційний розвиток реального сектору економіки та соціальної сфери громади

1 ЕТАП

Збалансована стабілізація та підготовка стартапів (етап відновлення для майбутнього розвитку громади)

«Відновимо та примножимо»

У рамках цього етапу створюються необхідні умови для відновлення та ефективного використання вже наявних конкурентних переваг і створення нових. На цьому етапі здійснюється накопичення ресурсів для майбутнього розвитку громади. Побудова такої системи неможлива без нашої перемоги у війні, відновлення політичної, соціальної та економічної стабільності.

На першому етапі передбачається:

– провести аналіз негативних впливів та оцінку наслідків (збитків) від пошкодження території громади від ведення бойових дій;

- розробити відокремлену програму відновлення Сергіївської ТГ;
- визначити завдання консолідації громади та влади для реалізації Стратегії;
- визначити напрями відновлення громади, розробити заходи щодо їх розв’язання;
- удосконалити механізм стратегічного планування розвитку громади;
- розробити план післявоєнного відновлення громади;
- сформувати інвестиційний портфель розвитку громади, розробити презентаційні документи та медіа-матеріали інвестиційних проєктів громади;
- брати активну участь у пошуку інвесторів, інвестиційних форумах, конференціях, семінарах;
- проводити моніторинг основних показників розвитку громади;
- формувати механізм залучення інвестицій у пріоритетні проєкти;
- здійснювати постійний моніторинг проєктів розвитку громади.

Тривалість етапу – 2023-2024 рр.

2 ЕТАП

Динамічний підйом інвестиційної діяльності

(етап активного впровадження і реалізації проєктів розвитку громади)

«Примножуємо і впроваджуємо»

Після економічної та соціальної стабілізації починається етап активної реалізації пріоритетних проєктів розвитку ТГ. У цей період активно мобілізуються сформовані і накопичені ресурси. На цьому етапі приватні інвестиції та інвестиції з бюджету громади стають основою для якісної зміни вигляду громади і створення середовища з високою якістю життя.

На другому етапі передбачається:

- активне впровадження інвестиційних проєктів в економіку громади;
- активне включення в районні, обласні та державні програми розвитку;
- спрямування інвестицій на розбудову соціально-економічної інфраструктури;

- формування нових фінансово-економічних основ розвитку матеріально-технічної бази курорту та його інфраструктури у рекреаційно-туристичній сфері;
- концентрація інвестиційних ресурсів на інвестуванні у розвиток транспорту та транспортної інфраструктури;
- впровадження сучасних технологій управління;
- залучення значного обсягу внутрішніх та зовнішніх інвестицій для концентрації на пріоритетних напрямках структурної модернізації економіки.

Тривалість етапу - 2025-2026 рр.

3 ЕТАП

Створення місцевого курорту «Курортopolіс»

«Громада – курорт для зростання якості життя мешканців громади»

Етап визначається переходом від мобілізаційного шляху розвитку до його інноваційного сценарію. Реалізація проєктів і мобілізація накопичених ресурсів дасть можливість перейти до впровадження нових конкурентних технологій в економіці та соціальній сфері громади. Використання інновацій допоможе ТГ стати одною із найбільш конкурентоспроможних громад Півдня України.

На другому етапі передбачається:

- участь у грантах фінансування курорту, програмах державної підтримки повоєнного відновлення громад;
- залучення іноземних та вітчизняних інвесторів, впровадження сучасних рекреаційних та виробничих технологій, нових інноваційних проєктів розвитку громади;
- інтенсивний розвиток інноваційних видів економічної діяльності, комплексна модернізація основних засобів інноваційно-орієнтованих підприємств і поступовий перехід виробництва на новий технологічний рівень;

- розвиток партнерства бізнесу з науковими установами регіону, поліпшення стратегічного планування комунального господарства та соціальної інфраструктури громади, впровадження високих технологій;
- створення рекреаційного та інноваційних кластерів;
- створення нових робочих місць, в основному для інноваційно-орієнтованої молоді, досягнення ефективного використання інтелектуального потенціалу і нейтралізації дії чинників, що викликають еміграцію молоді;
- підвищення рівня оплати праці, поліпшення основних параметрів якості життя за рахунок розвитку систем охорони здоров'я, освіти, культури, поліпшення екології громади;
- зростання потенціалу громади як великого рекреаційного та туристичного центру, центру ділових комунікацій за рахунок розвитку відповідної інфраструктури: готельні, культурно-розважальні комплекси, кемпінги, туристичні бази, хостели, тощо.

Тривалість етапу - 2027-2029рр. і надалі.

У відповідності з цими етапами реалізується послідовне досягнення поставлених цілей пріоритетних напрямків і запланованих рівнів індикативних показників.

6.3. Напрями комплексного відновлення громади

6.3.1. Аналіз негативних впливів та оцінка їх наслідків (збитків), що призвели до необхідності розроблення відокремленої програми відновлення Сергіївської ТГ

У 2022-23 роках Україна відбиває агресію росії. Внаслідок обстрілів військами РФ значно постраждала інфраструктура Сергіївської територіальної громади, яка зазнала їх п'ять разів:

01.07.2022 року стався ракетний удар по 9-ти поверховому житловому будинку та по базі відпочинку, що призвело до великих втрат та руйнацій,

знали пошкодження 26 багатоповерхових будинків та 40 нежитлових будівель.

07.05.2023 року попадання ракети в обрив Будацького лиману по вул. Набережна Ротерхема призвело до пошкоджень 23 будинків та 3 оздоровчих закладів, с.Чебанське – 68 будинків.

10.06.2023 року Сергіївська територіальна громада втретє піддалась ракетному обстрілу, а саме с. Чабанське. Внаслідок обстрілу пошкоджено 48 житлових та 21 садових будинків, 9 з яких зруйновано та не підлягають відновленню, 60 мають пошкодження різного ступеню.

21.09.2023 року Сергіївська територіальна громада вчетверте піддалась ракетному удару о 18.40 годині. У результаті ракетного удару пошкоджена 7-ми поверхова будівля санаторію ім. «С. Лазо» по вул. Набережна Ротерхема, 3 . Загиблих – 1 , постраждалих – 1.

23.09.2023 р. о 00:30 годині був нанесений п'ятий ракетний удар, постраждало 2 житлові будинки та 3 будинки різних баз відпочинку.

6.3.2. Інформація про шкоду, заподіяну бойовими діями, терористичними актами

01 липня 2022 року близько о 00 годині 30 хвилин збройними силами РФ нанесено ракетний удар по території смт. Сергіївка. Ракетний удар окупанти завдали вночі літаками стратегічної авіації «ТУ-22» – ворог вдарив трьома ракетами Х-22 по дев'ятиповерховому житловому будинку та по базі відпочинку (**загинуло 22 особи, 39 мешканців** отримали поранення різної ступені тяжкості та евакуйовані до медичних закладів), які спричинили неймовірно важкі наслідки:

- більше 800 осіб постраждали, пошкоджено – 26 багатоповерхових житлових будинків;

- комунальної власності Сергіївської селищної ради, один з яких, розташований по вул. Чорноморській, 23, в який прийшовся удар – розбитий;

– пошкоджено дитячий садочок, школу, будівлі загального користування, лінії електромереж, перелік руйнувань важко переоцінити та охопити.

Рішенням Сергіївської селищної ради від 01.07.2022 року було створено комісію з організації та проведення обстеження об'єктів, що зазнали значних та незначних пошкоджень, розташованих на території Сергіївської селищної ради. Вище зазначеною комісією складено 356 актів обстеження пошкодженого майна. Було зареєстровано 374 заяви про пошкодження житлових будинків, які були відновлені постраждалим за власний рахунок на загальну суму 704 221,96 грн. Окрім того, також було зареєстровано близько 80 заяв про пошкодження нежитлових комерційних приміщень.

Відповідно до зведеного реєстру елементів виробів та конструкцій пошкоджених житлових будинків смт Сергіївка, що підлягають заміні, який було створено на підставі актів обстеження об'єктів, пошкоджених внаслідок збройної агресії РФ, завдано таких пошкоджень:

- Перегородки – 5 460 кв.м.;
- Двері сходових маршів, сушилок – 73 шт;
- Двері входні – 145 шт;
- Двері міжкімнатні – 354 шт;
- Двері балконні, санвузлів – 197 шт;
- Віконно-балконні блоки – 166 шт;
- Вікна – 478 шт;
- Балконні рами – 215 шт;
- Вікна сходових кліток – 310 шт;
- Покрівля (дах) – 180 кв. м.;
- Балконна огорожа 915 кв.м.

6.3.3. Інформація щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення Сергіївської ТГ, що постраждали внаслідок бойових дій

В рамках освоєння коштів, що надійшли на заходи ліквідації наслідків, спричинених збройною агресією Російської Федерації на території Сергіївської територіальної громади були здійсненні наступні заходи.

Затверджена «Комплексна цільової програма ліквідації наслідків спричинених збройною агресією Російської Федерації 1 липня 2022 року на території Сергіївської територіальної громади на 2022-2023 роки»

На підставі Розпорядження Одеської обласної військової адміністрації №447/А-2022 від 01.08.2022 року було виділено суму 2 353,78 тис.грн. на заходи часткового відновлення (скління вікон та балконів) 14-ти поверхового будинку за адресою: смт Сергіївка, вул.Чорноморська, буд. 1.

Також Розпорядженням від 19.10.2022 за № 664/А-2022 виділена Субвенція на виконання інвестиційних проектів для Сергіївської селищної територіальної громади для проведення ремонтних робіт багатоповерхового будинку по вул. Чорноморська, 23 смт. Сергіївка у сумі 12 500 000 грн. та Розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної адміністрації Одеської обласної державної (військової) адміністрації № 326/А-2023 від 14.06.2023 року для виконання заходів з ліквідації наслідків ударів по Сергіївській громаді було виділено субвенцію в розмірі 10 000 000,00 грн.

До цільового фонду Сергіївської селищної ради надійшли кошти у сумі 558 699,47 грн. від громад, фізичних та юридичних осіб, що відгукнулися на прохання допомогти Сергіївській громаді.

Також від інших громад надійшли кошти у вигляді субвенції на здійснення заходів пов'язаних з ліквідацією наслідків ракетних ударів. За 2022 та 2023 роки до бюджету громади надійшло таких субвенцій на загальну суму 6 360,0 тис. грн.

За цей період з бюджету було профінансовано придбання будівельних матеріалів для здійснення робіт з відновлення пошкоджених об'єктів (в тому

числі для передачі населенню) Сергіївської громади на загальну суму понад 2 349,5 тис. грн., сплачено за роботу спецтехніки, що була залучена для виконання робіт на суму 270,5 тис. грн., на виконання заходів з відновлення житлових будинків смт Сергіївка (виготовлення проектно-кошторисної документації, отримання висновків та експертиз, здійснення ремонтних робіт) було профінансовано коштів на понад 11 370,5 тис. грн., на фінансування заходів з відновлення житлового фонду села Чабанське – понад 3 133,9 тис. грн., на відновлення закладів освіти було направлено 86,7 тис. грн. бюджетних коштів.

В рамках благодійної програми від ГО «Десяте квітня» отримано 230 комплектів для тимчасово закриття віконних та дверних прорізів, а також в процесі співпраці з благодійними організаціями Сергіївською селищною радою було здійснено скління віконт балконів пошкодженого майна. А саме:

1) З Благодійним фондом «Карітас Одеса УГКЦ» – укладено 72 договори на загальну суму 942 864 грн. на заміну вікон та дверей;

2) Американська міжнародна організація «Global Empowerment Mission» (GEM) та ГО «Фонд якість життя» – сприяли склінню приміщення Сергіївського ОЗЗСО «Сергіївський ліцей» на загальну суму – 128 970 грн., приміщення ЗДО «Сонечко»(ясла-садок) на загальну суму 113 840 грн., а також приміщення Амбулаторії загальної практики сімейної медицини на загальну суму 1 173 674 грн.

3) БО «Благодійний фонд «Безмежні можливості» сприяли склінню будинку розташованого за адресою вул. Чорноморська, 3 на загальну суму 395 540 грн.

4) ТОВ «Новікон» було здійснено скління 25-ти квартир у будинку № 15 по вул. Чорноморська в смт. Сергіївка на загальну суму 620 тис. грн. Після отримання проекту реконструкції з проведеною експертизою по будинку 23 по вулиці Чорноморська в смт. Сергіївка було встановлено 24 вхідних дверей та демонтовано міжкімнатні двері у 9-ти квартирах.

Рішенням Сергіївської селищної ради № 956 від 25.11.2022 року «Про заходи по відновленню багатоповерхового житлового будинку розташованого за адресою смт. Сергіївка, вул. Чорноморська, 23» був прийнятий план використання коштів в межах проектно-кошторисної документації, яка пройшла державну експертизу. За рахунок цільової субвенції, отриманої з обласного бюджету (12,5 млн. грн.) можливо виконати відновлювальні роботи по зовнішніх стінах, пошкоджених залізо-бетонних конструкцій та відновленню міжкімнатних та міжквартирних перегородок. Об'єм робіт був збільшений за рахунок будівельних матеріалів, отриманих від благодійної організації ООН.

На теперішній час діяльність Сергіївської селищної ради та її виконавчих органів спрямована на ліквідацію наслідків ракетних обстрілів, на допомогу всім постраждалим жителям територіальної громади та внутрішньо переміщеним особам, а також на вжиття всіх необхідних оперативних заходів по відновленню будинків та допомогу постраждалим. Наразі задіяні 6 ремонтно-будівельних бригад для відновлення пошкоджених будинків.

Після перемоги громаду чекає велика робота з відновлення всього пошкодженого майна, крім будівель і споруд, а також розвиток усіх ланок економіки.

6.3.4. Пропозиції щодо відновлення територій та об'єктів Сергіївської ТГ

На основі розробленої стратегії розвитку Сергіївської територіальної громади слід імплементувати програму комплексного відновлення території Сергіївської територіальної громади, як складову частину програми відновлення Одеської області. Програма комплексного відновлення території Сергіївської територіальної громади повинна включати наступні розділи:

- 1) загальний опис Сергіївської ТГ, зокрема: географічне розташування; загальна економічна оцінка; загальна екологічна оцінка; кількість постійного населення (за цими пунктами є актуальна інформація у першому розділі даної

стратегії); кількість тимчасово переміщеного населення (слід заповнити актуальною інформацією);

2) інформацію про наявність містобудівної документації на території територіальної громади (її частини), аналіз щодо її актуальності та ступінь її реалізації (слід заповнити актуальною інформацією);

3) аналіз негативних впливів (зокрема бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій), що призвели до необхідності розроблення програми (в наявності у п. 6.3.1, 6.3.2);

4) аналіз негативних впливів, що призвели до необхідності розроблення програми, на традиційний характер середовища, історичні ареали населених місць, об'єкти культурної спадщини, довкілля, природоохоронні території та об'єкти (за цими пунктами є актуальна інформація у першому розділі даної стратегії);

5) аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності території територіальної громади (за цими пунктами є актуальна інформація у першому розділі даної стратегії);

6) інформацію щодо необхідності підготовки території (в наявності у п. 6.3.1, 6.3.2). Рекомендації для Сергіївської селищної ради щодо екологічно сталого та соціально справедливого відновлення земель:

- створити робочу групу з подолання наслідків військової діяльності, а також розробити заходи щодо відновлення ґрунтового покриву повоєнних ландшафтів;

- розробити стратегію відновлення ґрунтів до 2029 року повоєнних ландшафтів;

- розробити план дій щодо реалізації стратегії до 2032 року;

- розробити систему заходів з очищення та розмінування ґрунтового покриву повоєнних ландшафтів; зонування територій повоєнних ландшафтів з урахуванням рівнів їхнього забруднення та необхідних заходів із відновлення для нормальної економічної активності;

- реалізувати пілотні проєкти для оцінки ефективності реабілітаційних заходів на конкретних повоєнних землях.

7) інформацію про шкоду, заподіяну бойовими діями, терористичними актами, диверсіями, надзвичайними ситуаціями(в наявності у п. 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3);

8) інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення пошкоджених об'єктів шляхом виконання робіт з реконструкції, реставрації, капітального чи поточного ремонту(в наявності у п. 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3);

9) обґрунтовані пропозиції щодо відновлення навколишнього природного середовища, збереження та розвитку природоохоронних територій та об'єктів(за цими пунктами є актуальна інформація у 4 розділі даної стратегії);

10) інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення об'єктів шляхом нового будівництва або пропозиції щодо будівництва нових об'єктів замість тих, що зазнали пошкоджень або зруйновані, з визначенням застосування проєктів повторного використання та розроблення індивідуальних проєктних рішень (за цими пунктами є актуальна інформація у 4 розділі даної стратегії);

11) інформацію щодо необхідних заходів інженерної підготовки та інженерного захисту території (за цими пунктами є актуальна інформація у 4 розділі даної стратегії);

12) обґрунтовані пропозиції щодо доцільності зміни функціонального призначення територій територіальної громади (її частини) з урахуванням існуючої забудови та наявної містобудівної документації(за цими пунктами є актуальна інформація у 4 розділі даної стратегії);

13) пропозиції щодо внесення змін або розроблення містобудівної документації на місцевому рівні (за цими пунктами є актуальна інформація у 4 розділі даної стратегії);

14) обґрунтовані пропозиції щодо перенесення об'єктів виробничої сфери (за цими пунктами є актуальна інформація у 4 розділі даної стратегії);

15) загальні підходи та пропозиції щодо комплексного відновлення, розвитку території територіальної громади (її частини) та заходи для їх реалізації з визначенням пріоритетності, з урахуванням норм і нормативів щодо просторового планування та землекористування, захисту навколишнього природного середовища та природних ресурсів, забезпечення населення закладами і послугами, що в них надаються, охорони культурної спадщини, розвитку транспорту та інженерної інфраструктури тощо (за цими пунктами є актуальна інформація у 4 розділі даної стратегії);

16) попередній фінансово-економічний розрахунок для забезпечення заходів комплексного відновлення території територіальної громади (її частини);

17) пропозиції щодо джерел фінансування заходів для забезпечення комплексного відновлення території.

РОЗДІЛ 7. ІНДИКАТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

У відповідності з етапами та сценаріями реалізації Стратегії виконується послідовне досягнення поставлених цілей пріоритетних напрямків і запланованих рівнів індикативних показників. Цільовими індикаторами Стратегії економічного та соціального розвитку Сергіївської ТГ визначені певні показники, що характеризують стан ключових сфер життєдіяльності громади відповідно до пріоритетів її розвитку (табл. 7.1).

Таблиця 7.1

Цільові індикатори Стратегії економічного та соціального розвитку Сергіївської ТГ

Показник	Одиниця виміру	Значення показника у 2022 році	Середньорічний темп приросту (%)	Прогнозне значення показника у 2029 році
1	2	3	4	5
Обсяг надходжень до бюджету ТГ				
Доходи бюджету	тис. грн.	96840,6	3	115633,0
Податок на доходи фізичних осіб	тис. грн.	27679,3	2	31171,4
Розвиток санаторно-курортної та туристичної складових громади				
Кількість відпочиваючих, які проходять лікування	тис. осіб.	3,0*	В умовах відновлення	22,0
Середньорічна кількість туристів	тис. осіб.	3,0**	В умовах відновлення	25,0
Створення курорту місцевого значення «Курорт о.ПолісСергіївка»	-	-	-	Постанова КМУ

продовження табл. 7.1

Показник	Одиниця виміру	Значення показника у 2022 році	Середньо річний темп приросту (%)	Прогнозне значення показника у 2029 році
1	2	3	4	5
Відновлення економіки, інвестиції, бізнес				
Капітальні інвестиції	млн. грн	5,2	13	7,28
Загальні обсяги прямих іноземних інвестицій	млн. дол. США	5	2,5	5,79
Усунення збитків від ведення воєнних дій	млн. грн	7,0	3	8,36
Створення нових робочих міст	кількість	1851	3	2203
Зростання сільськогосподарського сектору				
Забезпечення сільськогосподарськими продуктами власного виробництва як сервісне обслуговування відпочиваючих	%	25	83	95%
Формування портфелю проєктів рекреаційного характеру	кількість	5	83	19
Розвиток підприємств з переробки сільськогосподарської продукції, виробництва харчових продуктів, розвиток рибних промислів та риборозведення (Будакський лиман)	кількість	1	58,7	3
Енергозбереження, економічне використання природних ресурсів, санітарно-екологічний благоустрій громади				
Зниження витрат громади на використання енергоресурсів	%	-	1,25-1,3	20%
Охоплення населення телекомунікаційними послугами	%	26	25	100%

продовження табл. 7.1

Показник	Одиниця виміру	Значення показника у 2022 році	Середньо річний темп приросту (%)	Прогнозне значення показника у 2029 році
1	2	3	4	5
Охоплення населення інтерактивними сервісами	%	50	12	100%
Соціальний захист та безпечні умови життєдіяльності мешканців громади				
Питома вага коштів місцевого бюджету, спрямована на благоустрій в житлово-комунальному господарстві	%	10	7	15%
Видатки на загальну середню освіту на 1-го учня	грн.	36240	1,25	39044,0
Завантаженість дошкільних навчальних закладів	дітей на 100 місць	0,4	3	0,49
Кількість одержувачів соціальних послуг за рахунок бюджету громади	осіб	1200	8,8	2000

*Кількість відпочиваючих, які проходять лікування в сезон до військових подій – 42.0 тис. осіб

**Середньорічна кількість туристів сезон до військових подій – 60,0 тис. осіб

Початкове значення кожного індикатора зазначено на 2022 рік. Індикатори згруповані за пріоритетними напрямками розвитку громади. В основі більшості наведених індикаторів лежать методики розрахунків державних органів статистики, частина індикаторів складалась за рекомендаціями фахівців цільових робочих груп. Поетапні порогові значення індикаторів у 2029 році були визначені на основі вивчення динаміки відповідних показників експертів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт [Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району](https://sergiivka-gromada.gov.ua/programi-selischnoi-radi-19-58-25-09-06-2021/) Одеської області. URL: <https://sergiivka-gromada.gov.ua/programi-selischnoi-radi-19-58-25-09-06-2021/>
2. Паспорт Сергіївської селищної територіальної громади. URL: <https://sergiivka-gromada.gov.ua/pro-gromadu-12-48-29-09-06-2021/>
3. Указ Президента України від 8 вересня 1993 року № 362/93 «Про збереження і розвиток природно-заповідного фонду України»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/362/93#Text>
4. Рішення Одеської обласної ради «Про внесення змін до рішення Одеської обласної Ради народних депутатів від 1 жовтня 1993 року № 496-XXI « Про заходи по збереженню і розвитку природно-заповідного фонду області»
<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://oblrada.od.gov.ua/wp-content/uploads/666-V.pdf>
5. Про затвердження переліку водних об'єктів, що відносяться до категорії лікувальних. Постанова КМУ від 11 грудня 1996р. № 1499
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1499-96-%D0%BF#Text>
6. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України № 280/97-ВР від 21 травня 1997р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України. Закон України № 1602-III від 23 березня 2000р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>
8. Про стимулювання розвитку регіонів. Закон України № 2850-IV від 08 вересня 2005р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text>
9. Рішення Одеської обласної ради від 24 квітня 2013 року № 775-VI «Про затвердження Схеми планування території Одеської області та Схеми

планування територій курортно-оздоровчого та рекреаційного призначення Одеської області». URL:

chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://oblrada.od.gov.ua/wp-content/uploads/775-VI.pdf

10. Про засади державної регіональної політики. Закон України № 156-VIII від 05 лютого 2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

11. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України № 157-VIII від 05 лютого 2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>

12. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів. Постанова Кабінету Міністрів України № 932 від 11 листопада 2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>

13. Про перейменування окремих населених пунктів та районів. Постанова Верховної Ради України від 19 травня 2016 року № 1377-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1377-19#Text>

14. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

15. Про затвердження Стратегії розвитку Одеської області на період 2021-2027 років. Рішення Одеської обласної ради №1228-VII від 03 березня 2020р. URL: <https://oblrada.od.gov.ua/odeska-oblast/strategichni-ta-programni-dokumenty-oblasti/pro-zatverdzhennya-strategiyi-rozvytku-odeskoyi-oblasti-na-period-2021-2027-rokiv/>

16. Про затвердження перспективного плану формування територій громад Одеської області. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 року № 623-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/623-2020-%D1%80#Text>

17. Про утворення та ліквідацію районів. Постанова Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3334-IX від 23.08.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>
18. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Постанова Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
19. Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 жовтня 2022р. № 1159. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-%D0%BF#Text>
20. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0265914-22#Text>
21. Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів. Постанова Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 р. № 816. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2023-%D0%BF#Text>
22. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Закон України від 01 квітня 2021р. № 5323., у редакції 2023р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#n3>
23. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України. Закон України від 08.05.2024 № 3687-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
24. Про засади державної регіональної політики. Закон України від 19.11.2024 р. № 4059-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#n3>

25. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України. Закон України від 04.12.2024 № 4114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text>
26. Атлас адміністративно-територіального устрою Одеської області. URL: <https://drive.google.com/file/d/1vxmKCr7fXStC-afp0aUUXHI0NONPMBew/view?pli=1>
27. Державний архів Одеської області. URL: <https://archive.od.gov.ua/main/vystavky-on-lajn/istoriya-ta-stanovlennya-odeshhyny/>
28. Історична довідка. Офіційний сайт [Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району](https://sergiivka-gromada.gov.ua/istorichna-dovidka-12-55-11-09-06-2021/) Одеської області. URL: <https://sergiivka-gromada.gov.ua/istorichna-dovidka-12-55-11-09-06-2021/>
29. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 656 с. ISBN 966-06-0248-0.
30. Кількість наявного та постійного населення по кожному сільському населеному пункту. Банк даних Державної служби статистики України. Архів оригіналу за 31 липня 2014. URL: https://web.archive.org/web/20140731182036/http://database.ukrcensus.gov.ua/Mult/Database/Census/databasetree_uk.asp
31. Краєзнавці Одещини. URL: <https://kraeved.od.ua/history/ilyinka1.php>
32. Перелік міст та сіл до перейменування. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://web.archive.org/web/20151117040626/http://www.memory.gov.ua/page/perelik-mist-ta-sil-do-pereimenuvannya>
33. YouControl – сервіс перевірки контрагентів. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/04377888/

ДОДАТКИ

ПАСПОРТ СЕРГІЙВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розділ І. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

(герб, логотип громади (за наявності))

- 1.1. **Назва громади, адміністративний центр, адреса:** Сергіївська селищна рада Білгород-Дністровського району Одеської області, смт Сергіївка вул. Гагаріна, 3
- 1.2. **Кількість населених пунктів 8:** смт. Сергіївка, с. Миколаївка, с. Приморське, с. Вільне, с. Косівка, с. Курортне, с. Попаздра, с. Чебанське; Загальна площа територіальної громади – 148,6773 км²;
- 1.3. **Чисельність населення у 2022 р., 8580 осіб**
з них працездатного віку _6210 осіб__
- 1.4. **Кількість зареєстрованих безробітних у 2022 р., 204 осіб**
- 1.5. **Усього доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів) на 2023 рік: 55 961,1 тис. грн.**

Розділ ІІ. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОФІЛЬ

2.1. Наявність планувальних документів

Генеральний план смт Сергіївка, Генеральний план с. Косівка, Генеральний план с. Попаздра, Генеральний план с. Вільне, Генеральний план с. Приморське, Генеральний план с. Курортне, Генеральний план с. Миколаївка (в розробці), Детальний план території частини Миколаївської та Приморської сільських рад (за межами населеного пункту) обмежений територією ДОЦ "Сонячний" автодорогою Т 16-10, акваторією Чорного моря та землями сільськогосподарського призначення, під розміщення об'єктів рекреаційного призначення та інженерно-транспортної інфраструктури. Також в наявності є Програма соціально-економічного розвитку Сергіївської селищної територіальної громади Білгород-Дністровського району Одеської області на 2022-2024 роки. Від 04.02.2022 року на сесії селищної ради за №777 розпочали розробку стратегії розвитку Сергіївської територіальної громади на 2023-2029рр. Затверджене положення про комісію, але у зв'язку з воєнними діями та наслідками ракетного удару призупинили розробку.

2.2. Місія та стратегічне бачення розвитку громади

Стратегічне бачення розвитку громади згідно Програми соціально-економічного розвитку Сергіївської селищної територіальної громади Білгород-Дністровського району Одеської області на 2022-2024 роки спрямоване на відновлення, належного утримання та раціонального використання територій громади, економічного розвитку об'єктів соціальної сфери з урахуванням їх використання, а також на реалізацію державної політики щодо покращення забезпечення населення водою, реформування та розвитку водопровідної, каналізаційної мереж та водовідведення, утримання в належному стані дорожньої інфраструктури, вуличного освітлення його відновлення та проведення в населених пунктах. Одним із напрямків Програми є створення привабливого іміджу громади, шляхом створення нових та відновлення старих об'єктів туристичної інфраструктури.

Основною метою є створення умов для повноцінного функціонування територіальної громади, зокрема, через зростання добробуту і підвищення якості життя населення, забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці, підвищення її конкурентоспроможності як основи для збалансованого зростання стандартів та показників економічного розвитку

2.3. Інфраструктура:

2.3.1. Транспорт та дорожнє господарство

- Відстань від адміністративного центру до м. Одеса автошляхами – 82,3 км.
Відстань від адміністративного центру до м. Білгород-Дністровський автошляхами – 21,8 км
Найближча залізнична станція Білгород-Дністровський, відстань до станції 25 км
Вихід до лиману та Чорного моря: має

Ключові проекти що плануються до реалізації:

«Проектно-кошторисна документація з реконструкції автомобільної дороги загального користування місцевого значення С-160436 від Т-16-10-Косівка до Т-16-10 « за рахунок місцевого бюджету інших джерел не заборонених законодавством.

2.3.2. Газифікація та енергетика

- На території Сергіївської селищної ради відсутня газифікація. На сесії від 23.12.2022 року прийнято рішення про надання повноважень ФОП Радчук Володимиру Анатольовичу, щодо функції замовника з проектування та газифікації смт Сергіївка за рахунок приватного капіталу. Зараз розпочати роботи з газифікації ТОВ Одегаз.
- Сергіївська селищна рада має свої власні мережі розподілу електроенергії (цілісний майновий комплекс у смт Сергіївка.)Плануємо реалізувати за рахунок місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством проектно - кошторисну документації з капітального ремонту вуличного освітлення сіл Приморського старостинського округу Сергіївської ТГ та будівництво об'єктів альтернативної електроенергетики (сонячна електростанція).

2.3.3. Тепло- водопостачання та водовідведення

На території громади комунальним підприємством створеним селищною радою надаються наступні послуги: - централізованого водопостачання; централізованого водовідведення; вивіз та захоронення ТПВ; утримання будинків та прибудинкових територій та благоустрій громади. Плануємо реалізувати за рахунок місцевого бюджету, в межах «Програми з відновлення України» та інших джерел не заборонених законодавством наступні проекти: Реконструкція очисних споруд за адресою: вул.. Лісна,2 смт Сергіївка, Білгород-Дністровського району, Одеської області» та Реконструкція мереж водопостачання за адресою: с.Миколаївка,смт. Сергіївка,Білгород-Дністровського району, Одеської області.

2.4. Економічний потенціал

(інформація на 01.01.2023 щодо пріоритетних галузей економіки із зазначенням бюджетотворюючих підприємств, середньої заробітної плати та перспектив подальшого розвитку провідних галузей; вказати ключові проекти у реальному секторі економіки, що реалізуються або плануються до реалізації за рахунок різних джерел фінансування)

Станом на 01.01.2023 р пріоритетні галузі економіки із зазначенням бюджетоутворюючих підприємств територіальної громади:

- ГАЛУЗЬ А - СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТА РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО: з середньою заробітною платою 8,0 тис грн..

1194667	ТОВ "ХТМО"
14365515	ТОВ "ОРЛАН ЗТ"
31411491	ВКФ "ПРОКСІМА"
33704319	ПП " АГРОФІРМА " БУДАКИ "
38288174	ТОВ "МИКОЛАЇВКА."

- ГАЛУЗЬ Q - ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ:з середньою заробітною платою 9,2 тис грн

1982005	ДЗ "ССС "ПРИМОРСЬКИЙ" МОЗ
5914288	РЦ "ВІКТОРІЯ"
21006900	ДИТЯЧИЙ САНАТОРІЙ "СЕРГІЇВКА"
30652504	ДП "ПІВДЕНЬ-КУРОРТ-СЕРВІС"
31129880	ТОВ "ПРИМОР'Я"

- ГАЛУЗЬ І - ТИМЧАСОВЕ РОЗМІЩУВАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ з середньою заробітною платою 6.7 тис грн..

24775711	ДОТ "АВТОДОРОЖНИК"
25421642	ТОВ "ДИТЯЧИЙ ЗАКЛАД САНАТОРНОГО ТИПУ "СЕРГІЇВКА"
25430523	ДП " НЕРУДНИК "
26457056	ТОВ " АССОЛЬ "
31129917	ТОВ "ЧОРНОМОР'Я"
31257857	ТОВ "КОРАЛОВИЙ РИФ"
31411444	ТОВ "КУРОРТНЕ ОБ'ЄДНАННЯ "СОНЯЧНИЙ БЕРЕГ"
31411512	ДП "ІНЕКОУРБАНПРОЕКТ"
31772722	ДП"ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНИЙ ТАБІР "МЕДИК-2" ДУ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ ІМ.НІКОЛАЯ ТЕСТЕМІЦАНУ"
33976806	ПП"ОЗДОРОВЧИЙ ЦЕНТР "ЧАЙКА"
35665544	ПП "МРІЯ-ЮГ"
37894110	ТОВ "СКО "СОНЯЧНИЙ БЕРЕГ"
38436659	ТОВ "НАДІЯ-ЮГ"
39037242	ТОВ "САНІНВЕСТ"
44395626	ТОВ "ГРАНД РЕЗОРТ ГРУП"

Проекти, що реалізуються або плануються до реалізації за рахунок різних джерел фінансування:

1. Капітальний ремонт 9-ти поверхового житлового будинку по вул. Чорноморська,23, в смт Сергіївка Білгород-Дністровського району Одеської області (зруйнованих в наслідок збройною агресією Російської Федерації 1 липня 2022 року на території Сергіївської селищної територіальної громади) – фінансується за рахунок селищного, обласного та державного бюджету;
2. Реконструкція очисних споруд за адресою: вул.. Лісна,2 смт Сергіївка, Білгород-Дністровського району, Одеської області».Плануються реалізувати за рахунок місцевого бюджету, в межах «Програми з відновлення України» та інших джерел не заборонених законодавством.
3. Реконструкція мереж водопостачання за адресою: с.Миколаївка,сmt. Сергіївка,Білгород-Дністровського району, Одеської області. Плануються реалізувати за рахунок місцевого бюджету, в межах «Програми з відновлення України» та інших джерел не заборонених законодавством
4. Розвиток сучасного унікального бальнеологічного причорноморського курорту на півдні України за рахунок місцевого бюджету та залучення приватного капіталу.
5. Будівництво сміттесортувального заводу на території Сергіївської територіальної громади за рахунок місцевого бюджету та залучення приватного капіталу.

6. Реконструкції автомобільної дороги загального користування місцевого значення С-160436 від Т-16-10-Косівка до Т-16-10 за рахунок місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством

7. Капітальний ремонт спортзалу Сергіївської селищної ради за адресою: смт Сергіївкавул.Горького 1 Білгород-Дністровського району Одеської області за рахунок місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством.

Та інші.

2.5. Культура, дозвілля, спорт

Інформаційно-просвітницьку та творчу діяльність Сергіївської селищної ради здійснює один заклад культури, який утримується за рахунок селищного бюджету та, відповідно до Закону України «Про культуру», складає базову мережу закладів культури Сергіївської громади - Комунальна установа «Центр культури та дозвілля» Сергіївської селищної ради. Структурно, до неї відносяться:

- будинок культури с. Миколаївка;
- будинок культури с. Приморське;
- сільський клуб с. Вільне;
- сільський клуб с. Попаздра;
- сільський клуб с. Косівка;
- сільська бібліотека с. Миколаївка;
- сільська бібліотека с. Приморське;
- сільська бібліотека с. Вільне;
- сільська бібліотека с. Косівка;
- Курортненська сільська бібліотека,
- Сергіївська дитяча музична школа. Кількість відвідувачів – 50 учнів за музичними напрямками: гітара, флейта, фортепіано.

Ключові проекти що реалізуються та плануються до реалізації за рахунок державного, місцевого фінансування та/або залучення приватного капіталу:

- «Капітальний ремонт лівого крила будинку культури с. Приморське»

На території Сергіївської громади функціонує Комунальна установа «Спортивний клуб «Сергіївка». У цьому спортивному клубі працюють 7 відділень (з футболу; волейболу та ОЗФП (оздоровча-загальна фізична підготовка); баскетболу; настільного тенісу; боксу; єдиноборств та вітрильного спорту), в яких займаються фізичною культурою та спортом 188 осіб, з них жінок – 36, дітей - 74. Ключовим проектом у цій галузі є:

«Облаштування дитячих спортивних майданчиків» за рахунок місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством;

«Капітальний ремонт спортзалу Сергіївської селищної ради за адресою: смт Сергіївкавул.Горького 1 Білгород-Дністровського району Одеської області» за рахунок місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством.

2.6. Охорона здоров'я

(інформація щодо кількості закладів охорони здоров'я на 01.01.2023; вказати ключові проекти у цій сфері, що реалізуються або плануються до реалізації за рахунок державного, місцевого фінансування та/або залучення приватного капіталу)

На території Сергіївської громади розташовані 6 реабілітаційних оздоровчих закладів, які приймають на санаторно-курортне лікування мешканців з України та зарубіжжя.

Медичну допомогу мешканцям громади надають в 3 амбулаторіях сімейні лікарі та лікар-педіатр. Загалом працюють 4 лікарів, 7 медичних сестер та 4 інші працівники. У 2020 році приватний медичний заклад ТОВ санаторій "Золота нива" уклав договір з Національною службою здоров'я України про забезпечення первинною медико-санітарною службою населення смт Сергіївка на підставі укладених декларацій та вільного вибору лікаря. Станом на 01.01.23 загалом укладено 4399 декларацій, в амбулаторії с.Приморське 1600 декларацій.

Фінансування первинної медико-санітарної допомоги здійснюється за рахунок Держбюджету, базова ставка визначається щороку постановою КМУ.

Забезпечення мешканців сіл Приморське, Вільне, Курортне, Попаздра, Косівка та Чабанське здійснюють працівники КНП "ЦПМСД" Білгород-Дністровського району.

Ключовими проєктами являються розширення переліку медичних послуг, а саме: Придбання рентгенівського апарату, УЗД -апарату, сучасний електрокардіограф, стомат- установка, придбання санітарного транспорту для транспортування хворих до лікарні та обслуговування хворих на дому за рахунок місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством;

2.7. Освіта

На території Сергіївської громади функціонують 3 заклади загальної середньої освіти та 3 заклади дошкільної освіти, а саме:

- Сергіївський опорний заклад загальної середньої освіти «Сергіївський ліцей» надає освітню послугу 518 учням.
- Приморська гімназія з дошкільним відділенням та початковою школою надає освітню послугу 110 учням.
- Миколаївська гімназія з дошкільним відділенням надає освітню послугу 122 учням.
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» смт Сергіївка, 108 вихованців;
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Сонечко» с. Миколаївка, 13 вихованців;
- Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Росинка» с. Приморське, 26 вихованців.

Ключові проєкти у цій галузі є:

- «Капітальний ремонт будівель та харчоблоків закладів освіти» До реалізації цього проєкту планується залучення коштів місцевого бюджету та інших джерел не заборонених законодавством..

2.8. Туризм та рекреація

На території громади налічуються більш 40(сорока) об'єктів туристичної інфраструктури: баз відпочинку, готелів, пансіонатів, дитячих оздоровчих таборів, санаторій, гостьових будинків, оздоровчих закладів. Станом на 01.01.2023 рік нажалі з воєнним станом в Україні та ракетним ударом по Сергіївці призупинилась діяльність туристичної інфраструктури. Також на території громади у с. Миколаївка є історико - краєзнавчий музей, пам'ятник жертв голодомору 1932-1933 роки у с.Приморському, могила на плиті Димидових на Приморському цвинтарі.

На даний час проводяться передпроектні роботи з «Розвитку сучасного унікального бальнеологічного причорноморського курорту на півдні України» за рахунок місцевого бюджету та залучення приватного капіталу. Що надасть громаді працювати в режимі цілорічно. Реалізація зазначеного проєкту дає можливість збільшення кількості робочих місць, перехід від сезонного працевлаштування населення до цілорічного. Стимулює розвиток малого та середнього бізнесу переважно в сфері надання послуг та обслуговування. Будівництво нових та модернізація і розширення діючих закладів відпочинку і оздоровлення населення. Що в свою чергу дасть можливість проведення якісної післявоєнної реабілітації як військових так і цивільних громадян та їх дітей. Будівництво загальнокурортного бювету з мінеральною водою. Будівництво житла для людей що втратили його під час війни, та забезпечення їх роботою. Рекламація курорту та просування власної продукції (мінеральна вода та лікувальні грязі) на нові ринки збуту. Усе відповідно до Схем планування території Одеської області та Схемі планування територій курортно-оздоровчого та рекреаційного призначення Одеської області, які затверджені рішенням Одеської обласної ради № 775-VI від 24 квітня 2013 року.

РОЗДІЛ III. ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ІНВЕСТИТОРІВ

3.1. Інвестиційні переваги

Особливість економіко-географічного розташування Сергіївської територіальної громади,, розвинута транспортна мережа, володіння потужним рекреаційно-туристичним потенціалом (унікальними погодно-кліматичними умовами, багатими природними ресурсами у вигляді лікувальних грязей Шаболатського / Будацького лиманів, мінеральної води Сергіївського родовища, Чорне море), що сприяло його історичному розвитку як курорту України, створюють в громаді та курортній зоні високорентабельну туристично-рекреаційну галузь.

Проект «Розвиток сучасного унікального бальнеологічного причорноморського курорту на півдні України

Проект:
«КВІТУЧА ГРОМАДА – FLOWER COMMUNITY»
Охорона та відновлення навколишнього середовища.
Комплексний благоустрій.
Озеленення території

Реабілітація військовослужбовців, цивільного населення та дітей, які отримали бойові, психічні травми в наслідок військових дій «STAY WITH UKRAINE»

Проект «Інклюзивний простір»

Перелік пріоритетних проєктів, реалізація яких здійснюватиметься на території Сергіївської селищної ради

Назва проєкту	Джерела фінансування
Виготовлення проєктно-кошторисної документації з капітального ремонту та переобладнання приміщень першого поверху дошкільного відділення з харчоблоком Миколаївського закладу загальної середньої освіти, розташованого за адресою с. Миколаївка вул. Центральна 43А	Місцеві бюджети та Інші джерела не заборонені законодавством
Капітальний ремонт та переобладнання приміщень першого поверху дошкільного відділення з харчоблоком Миколаївського закладу загальної середньої освіти, розташованого за адресою с. Миколаївка вул.Центральна 43А	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проєктно-кошторисної документації з капітального ремонту приміщення харчоблоку КЗ Приморської гімназії з дошкільним відділенням у с .Приморське вул. Шкільна 3	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Капітальний ремонт приміщення харчоблоку КЗ Приморської гімназії з дошкільним відділенням у с. Приморське вул. Шкільна 3	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проєктно-кошторисної документації з капітального ремонту приміщення харчоблоку та фасаду будівлі Сергіївського опорного закладу загальної середньої освіти	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Капітальний ремонт приміщення харчоблоку та фасаду будівлі Сергіївського опорного закладу загальної середньої освіти	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проєктно-кошторисної документації з капітального ремонту лівого крила будинку культури с. Приморське для використання та організації роботи АЗПСМ	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Капітальний ремонт лівого крила будинку культури с. Приморське для використання та організації роботи АЗПСМ	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Облаштування дитячих спортивних майданчиків смт Сергіївка	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проєктно-кошторисної документації з реконструкції мереж водопостачання смт Сергіївка	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Реконструкція мереж водопостачання смт Сергіївка	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством

Виготовлення проектно-кошторисної документації з реконструкції мереж водопостачання с. Миколаївка 3,2 км	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Реконструкція мереж водопостачання с. Миколаївка 3,2 км	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проектно-кошторисної документації з (реконструкції) або капітального ремонту автомобільної дороги загального користування місцевого значення С-160436 від Т-16-10-Косівка до Т-16-10 протяжністю 7,98 км	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
(реконструкція) або капітальний ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення С-160436 від Т-16-10-Косівка до Т-16-10 протяжністю 7,98 км	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проектно-кошторисної документації з реконструкції очисних споруд смт Сергіївка	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Реконструкція очисних споруд смт Сергіївка	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проектно-кошторисної документації з будівництва зливної станції по прийому різних побутових відходів з не каналізованої зони Сергіївської територіальної громади	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Будівництво зливної станції по прийому різних побутових відходів з не каналізованої зони Сергіївської територіальної громади	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проектно-кошторисної документації з будівництва сміттесортувального заводу на території Сергіївської територіальної громади	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Будівництво сміттесортувального заводу на території Сергіївської територіальної громади	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проектно-кошторисної документації з будівництва очисних споруд модульного типу та мереж водовідведення в с. Миколаївка, Приморське	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Будівництво очисних споруд модульного типу та мереж водовідведення в с. Миколаївка, Приморське	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проектно-кошторисної документації з будівництва свердловин в с. Приморське, с. Косівка	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Будівництво свердловин в с. Приморське, с. Косівка	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Придбання комунальної техніки (сміттевоз – 2 шт; асенізаційний автомобіль – 1 шт.)	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проектно - кошторисної документації з будівництва об'єктів альтернативної електроенергетики (сонячна електростанція)	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством

Будівництво об'єктів альтернативної електроенергетики (сонячна електростанція)	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення проєктно-кошторисної документації з капітального ремонту вуличного освітлення сіл Приморського старостинського округу Сергіївської ТГ	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Капітальний ремонт вуличного освітлення сіл Приморського старостинського округу Сергіївської ТГ	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Капітальний ремонт спортзалу Сергіївської селищної ради за адресою: смт Сергіївка, вул. Горького 1 Білгород-Дністровського району Одеської області	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Виготовлення робочого проєкту з капітального ремонту будинку № 23 , вул. Чорноморська смт Сергіївка Білгород-Дністровського району Одеської області	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Капітальний ремонт будинку № 23 вул. Чорноморська смт Сергіївка Білгород-Дністровського району Одеської області	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Проєкт «Розвиток сучасного унікального бальнеологічного причорноморського курорту на півдні України»	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Проєкт: «КВІТУЧА ГРОМАДА – FLOWER COMMUNITY» Охорона та відновлення навколишнього середовища. Комплексний благоустрій. Озеленення території	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Реабілітація військовослужбовців, цивільного населення та дітей, які отримали бойові, психічні травми внаслідок військових дій «STAY WITH UKRAINE»	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством
Проєкт «Інклюзивний простір»	Місцевий бюджет та Інші джерела не заборонені законодавством

**Перелік місцевих Програм, які діють на території
Сергіївської селищної ради**

№ з/п	Назва програми	Термін дії програми	Джерела фінансування
1	Цільова Програма «Соціальний захист» на 2021-2023 роки	2021-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
2	Програма «Забезпечення прав дітей Сергіївської територіальної громади на 2023-2025 роки».	2023-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
3	Програма «Забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа Сергіївської територіальної громади на 2022-2023 роки»	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
4.	Програма «Здоров'я» на 2021-2023 роки	2021-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
5.	Про затвердження Програми функціонування відділу «Центр надання адміністративних послуг» Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району Одеської області на 2023-2025 роки	2023-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
6	Програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району Одеської області	2021-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
7	Програма розвитку фізичної культури і спорту на території Сергіївської громади на 2023 – 2024 роки	2023-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
8	Програма «Здорові діти громади» Сергіївської селищної ради на 2023 – 2024 роки	2023-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
9	Програма розвитку закладів культури, проведення культурно-мистецьких заходів та відзначення державних і національних свят в Сергіївській селищній раді Білгород-Дністровського району Одеської області	2021-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством

10	Програма підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді Сергіївської громади «Надія громади» на 2023 – 2024 роки	2023-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
11	Програма «Автотранспортне забезпечення відділу освіти, культури, молоді та спорту Сергіївської селищної ради»	2021-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
12	Програми « Шкільний автобус »	2021-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
13	Програма висвітлення діяльності Сергіївської селищної ради у засобах масової інформації 2022-2023	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
14	Цільова Програми «Підтримки підрозділів територіальної оборони та Збройних Сил України на 2023-2025 роки»	2023-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
15	Цільова Програма «Профілактики злочинності та сприяння діяльності Білгород-Дністровському РВП ГУНП в Одеській області на території Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району Одеської області » на 2022-2025 роки	2022-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
16	Програма фінансової підтримки з підвищення ефективності діяльності підрозділу Одеського прикордонного загону- відділу прикордонної служби «Курортне» Сергіївської об'єднаної територіальної громади	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
17	Програма цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки Сергіївської ТГ Білгород-Дністровського р-ну Одеської області на 2021-2023р.	2021-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
18	Комплексна цільова програма ліквідації наслідків, спричинених збройною агресією Російської Федерації 01 липня 2022 року на території Сергіївської територіальної громади на 2022рік	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
19	Комплексна цільова програма фінансової підтримки КП «Курорт-Сервіс» на 2023 рік Сергіївської територіальної громади Білгород-Дністровського району Одеської області у новій редакції	2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством

20	Комплексна цільова програма Фінансова підтримка Комунального підприємства «Житлово-комунальне господарство смт. Сергіївка» на 2023рік»	2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
21	Комплексна програма розвитку житлово-комунального господарства та інфраструктури Сергіївської селищної територіальної громади на 2023-2025 роки	2023-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
22	Програма «Регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами на 2021-2026 рік»	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
23	Програма утримання кладовища в межах Шабівської сільської ТГ на 2022-23	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
24	Комплексна цільова Програма розвитку КП «Сергіївська ГРЕС»	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
25	Програма по локалізації та ліквідації амброзії полинолистної на території Сергіївської селищної ради протягом 2021-2024 років	2021-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
26	Програма розвитку об'єктів комунальної власності, земельних відносин, раціонального використання та охорони земель на території Сергіївської селищної ради на 2023-2024 роки.	2023-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
27	Програма соціально-економічного розвитку Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району на 2022–2024 роки	2022-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
28	Програма розвитку туризму Сергіївської територіальної громади	2022-2024	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
29	«Програми відшкодування різниці вартості тарифів на послуги з водопостачання та водовідведення на 2023-25 роки»	2023-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
30	Програма поховання померлих безрідних та невідомих громадян на території Сергіївської селищної ради на 2022 - 2023 роки	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством

31	Програма «Створення та використання місцевого матеріального резерву Сергіївської селищної ради Білгород-Дністровського району Одеської області для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, визначення та затвердження його номенклатури, обсягів та місця розміщення»	2022-2023	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством
32	Про затвердження Програми підтримки об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) Сергіївської селищної ради	2023-2025	Місцевий бюджет та інші джерела, які не заборонені чинним законодавством

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Ковальов Анатолій Іванович
Карпов Володимир Анатолійович
Корольова Тетяна Сергіївна
Котова Інна Миколаївна
Носаченко Олександр Анатолійович
Павлова Тетяна Володимирівна
Тарасова Кристина Ігорівна
Шевченко-Перепьолкіна Радислава Іванівна
Сербіна Анастасія Анатолійовна

СТРАТЕГІЧНЕ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ СЕРГІЇВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2029 РОКУ

Монографія

За загальною редакцією доктора економічних наук
професора А.І. Ковальова

Передано до друку 26.06.2025

Формат 60*84/16

Наклад 300 прим.

Ум.-друк. Арк. 7,3

Друк цифровий.

Папір офсетний.

Замовлення № 84598

Надруковано з макету замовника

ФОП Гуляєв В.О.

Київська обл.,

Обухів

вул. Буканова, 1а

(067) 178-37-97